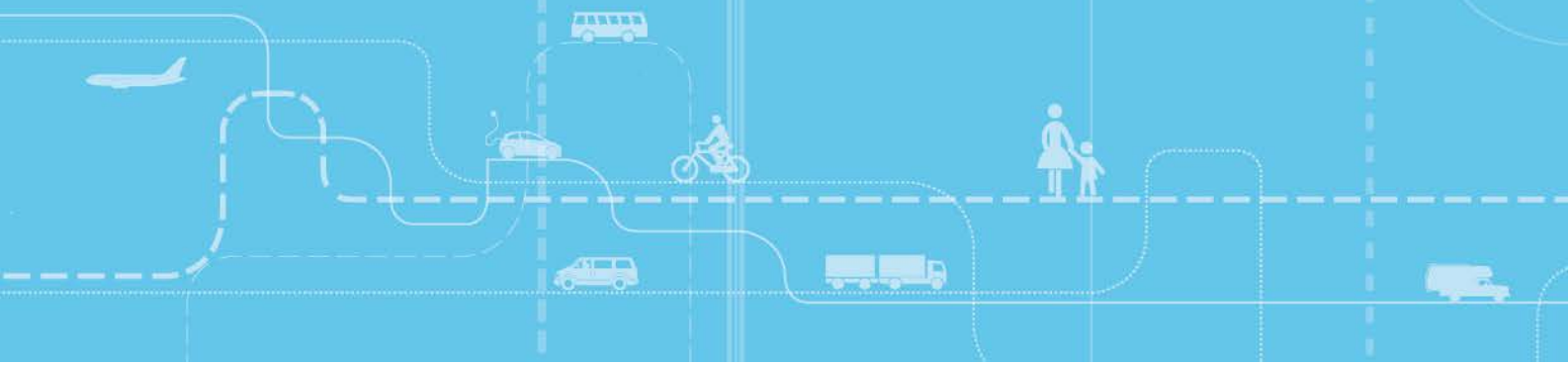

Reisevaneundersøkelsen for utenlandske besøkende 2012

Utenlandske ferie- og forretningsreiser i Norge

Reisevaneundersøkelsen for utenlandske besøkende 2012

Utenlandske ferie- og forretningsreiser i Norge

Eivind Farstad, Petter Dybedal og Iratxe Landa-Mata

Transportøkonomisk institutt (TØI) har opphavsrett til hele rapporten og dens enkelte deler. Innholdet kan brukes som underlagsmateriale. Når rapporten siteres eller omtales, skal TØI oppgis som kilde med navn og rapportnummer. Rapporten kan ikke endres. Ved eventuell annen bruk må forhåndssamtykke fra TØI innhentes. For øvrig gjelder [åndsverklovens](#) bestemmelser.

ISSN 0808-1190

ISBN 978-82-480-1490-4 Papirversjon

ISBN 978-82-480-1489-8 Elektronisk versjon

Oslo, november 2013

Tittel: Reisevaneundersøkelsen for utenlandske besøkende 2012 - Utenlandske ferie- og forretningsreiser i Norge

Forfattere: Eivind Farstad
Petter Dybedal
Iratxe Landa-Mata

Dato: 11.2013

TØI rapport: 1295/2013

Sider 43

ISBN Papir: 978-82-480-1490-4

ISBN Elektronisk: 978-82-480-1489-8

ISSN 0808-1190

Finansieringskilde: Transportøkonomisk institutt

Prosjekt: 3521 - Turismen i Norge

Prosjektleder: Eivind Farstad

Kvalitetsansvarlig: Ove Langeland

Emneord: Feriereise
Forretningsreise
Grensetrafikk
Norge
Reiseliv
Statistikk
Turisme

Title: Norwegian Travel Survey for Foreigners 2012 - Foreign holiday and business travel in Norway

Author(s): Eivind Farstad
Petter Dybedal
Iratxe Landa-Mata

Date: 11.2013

TØI report: 1295/2013

Pages 43

ISBN Paper: 978-82-480-1490-4

ISBN Electronic: 978-82-480-1489-8

ISSN 0808-1190

Financed by: Institute of Transport Economics

Project: 3521 - Turismen i Norge

Project manager: Eivind Farstad

Quality manager: Ove Langeland

Key words: Border traffic
Business travel
Holiday travel
Norway
Statistics
Tourism
Travel

Sammendrag:

Rapporten gir en oversikt over utenlandske forretnings- og feriereiser til Norge i 2012. I 2012 kom det ca 5,2 millioner overnattingsgjester og 1,3 millioner dagsbesøkende til Norge. I tillegg kom 588 000 cruisepassasjerer til Norge, som er mer enn noen gang. Antallet overnattingsgjester på tjenestereise gikk opp med seks prosent, og antall overnattingsgjester på feriereise gikk opp med tre prosent fra 2011 til 2012. Overnattingsgjestene tilbrakte 33,7 millioner gjestedøgn i Norge i 2012, som er tre prosent mer enn i 2011. Tyskland, Sverige og Danmark er de tre viktigste kildelandene for norsk reiselivsnæring målt i antall gjestedøgn. Antallet svenske overnattingsgjester økte med fem prosent, og danske med åtte prosent, mens antallet tyske var omtrent på samme nivå som året før. Også for de fleste andre landene var det en oppgang i 2012, slik at antall ankomster økte med fire prosent og antallet gjestedøgn med tre prosent for alle land samlet. Det var vekst i antall gjestedøgn i både vintersesongen og sommersesongen 2012 med henholdsvis fem og to prosent i forhold til tilsvarende sesonger i 2011.

Summary:

The Norwegian Travel Survey for Foreigners 2012 covers both holiday and business travel to Norway. In 2012 a total of about 5.2 million foreign guests stayed overnight in Norway, while 1.3 million were on a day trip from abroad. In addition, 580,000 cruise passengers came to Norway, which is more than ever. The number of overnight business visitors increased by six per cent, while the number of holiday visitors showed a three per cent increase from 2011 to 2012. Foreign overnight visitors spent a total of 33.7 million guest nights in Norway in 2012, three per cent more than in 2011. The most important source markets for overnight visitors are Germany, Sweden and Denmark. Arrivals of overnight visitors from Sweden increased by five per cent, from Denmark by eight per cent, while the number of German visitors stayed about the same as in 2011. Most other markets also increased, so the arrivals total including all nationalities went up four per cent, and guest nights by three per cent. There was a growth in guest nights in both the winter and summer seasons 2012, by five and two per cent accordingly.

Language of report: Norwegian

Transportøkonomisk Institutt
Gaustadalleen 21, 0349 Oslo
Telefon 22 57 38 00 - www.toi.no

Institute of Transport Economics
Gaustadalleen 21, 0349 Oslo, Norway
Telefon 22 57 38 00 - www.toi.no

Forord

Siden 1998 har Transportøkonomisk institutt (TØI) gjennomført løpende undersøkelser på helårsbasis av alle typer besøk i Norge foretatt av personer som er bosatt utenlands, inkludert både forretnings- og feriereiser. Fra og med 2004 ble undersøkelsen utført på oppdrag fra og finansiert av Innovasjon Norge, men dette samarbeidet ble avsluttet i 2012. *Reisevaneundersøkelsen for utenlandske besøkende 2012* (tidl. ”Gjesteundersøkelsen”) er derfor finansiert av TØIs internt disponible midler.

Så vel dagsbesøkende som overnattingsgjester er inkludert i undersøkelsen, uansett om utreisen fra Norge skjer med bil, buss, ferge, fly eller tog. Reiser til og fra arbeid, foretatt av personer som arbeider i Norge og bor i et annet land, er imidlertid ikke inkludert i tallene, da denne kategorien reisende faller utenfor det internasjonale turismebegrepet.

Et viktig formål med undersøkelsen er å gi en totaloversikt over omfang og struktur på trafikken til/fra Norge foretatt av personer som er bosatt i andre land. I denne rapporten presenteres resultater for hele året 2012 med særlig vekt på sommersesongen (mai til september) og vintersesongen (januar til april). Det er dessuten tatt med noen hovedtabeller for hele året 2012. Resultatene bygger dels på innsamlet statistikk fra Statens vegvesen, transportselskapene m. fl. for 2012, dels på registreringer av kjøretøy på veg for 2011 og 2010. I tillegg ble det foretatt intervjuer med et betydelig utvalg av utenlandske besøkende i Gjesteundersøkelsen i 2010 og 2011. Intervjuene fra tidligere utgaver av Gjesteundersøkelsen gir fortsatt anvendbare strukturdata som kan benyttes til å bestemme nasjonalitetsfordeling, reisens formål, reisens varighet, overnattingsmåte og liknende for 2012.

Reisevaneundersøkelsen for utenlandske besøkende utarbeides av Transportøkonomisk institutt. Statens vegvesen, Tollvesenet, NSB, SJ, Avinor, flyplassene og fergeselskapene som har ruter mellom Norge og utlandet, har sørget for de nødvendige trafikkdata. Dette samarbeidet har vært meget verdifullt, og uten medvirkning fra disse aktørene hadde det ikke vært mulig å produsere en såpass omfattende oversikt. Transportøkonomisk institutt vil derfor takke alle våre samarbeidspartnere som har bidratt i prosjektet.

Denne rapporten er utarbeidet av forsker Eivind Farstad, forsker Petter Dybedal og forskningsassistent Iratxe Landa Mata, med førstnevnte som prosjektleder. Sekretær Tove Ekstrøm har tilrettelagt dokumentet for trykking.

Oslo, november 2013
Transportøkonomisk institutt

Gunnar Lindberg
direktør

Frode Longva
avdelingsleder

Innhold

Sammendrag

Summary

1 Innledning	1
1.1 Om Reisevaneundersøkelsen for utenlandske besøkende.....	1
1.2 Innholdet i dokumentet	2
2 Metode og gjennomføring	3
2.1 Noen definisjoner	3
2.2 Populasjonen	3
2.3 Inndeling av populasjonen	5
2.4 Praktisk gjennomføring.....	6
2.5 Vekting og usikkerhet	7
3 Hovedresultater for hele året 2012.....	9
3.1 Totaloversikt for utenlandske besøk og gjestedøgn	9
3.2 Ferie- og fritidsreiser	15
3.3 Forretnings- og tjenestereiser.....	21
3.4 Dagsreiser og cruisetrafikk	22
4 Hovedtall for vintersesongen 2012	25
4.1 Totaloversikt over ankomster og gjestedøgn.....	25
4.2 Feriereisende.....	29
5 Hovedtall for sommersesongen 2012	30
5.1 Totaloversikt over ankomster og gjestedøgn.....	30
5.2 Ferie- og fritidsreiser	36
5.3 Forretnings- og tjenestereiser.....	39
Referanser	41
Vedlegg 1: Hovedtall for høstsesongen 2012	42
Totaloversikt over ankomster og gjestedøgn	42

Sammendrag:**Reisevaneundersøkelsen for utenlandske besøkende 2012****Utenlandske ferie- og forretningsreiser i Norge**

TØI rapport 1295/2013

Forfatter(e): Eivind Farstad, Petter Dybedal og Iratxe Landa Mata
Oslo 2013, 43 sider

I 2012 kom det ca 5,2 millioner overnattingsgjester og 1,3 millioner dagsbesøkende til Norge. I tillegg kom 588 000 cruisepassasjerer til Norge, som er mer enn noen gang. Antallet overnattingsgjester på tjenestereise gikk opp med seks prosent, og antall overnattingsgjester på feriereise gikk opp med tre prosent fra 2011 til 2012. Overnattingsgjestene tilbrakte 33,7 millioner gjestedøgn i Norge i 2012, som er tre prosent mer enn i 2011. Tyskland, Sverige og Danmark er de tre viktigste kildelandene for norsk reiselivsnæring målt i antall gjestedøgn. Antallet svenske overnattingsgjester økte med fem prosent, og danske med åtte prosent, mens antallet tyske var omtrent på samme nivå som året før. Også for de fleste andre landene var det en oppgang i 2012, slik at antall ankomster og økte med fire prosent og antallet gjestedøgn med tre prosent for alle land samlet. Det var vekst i antall gjestedøgn i både vintersesongen og sommersesongen 2012 med henholdsvis fem og to prosent i forhold til samme sesong i 2011.

Reisevaneundersøkelsen for utenlandske besøkende 2012 (RVU - utenlandske besøkende) er en forenklet utgave av den tidligere Gjesteundersøkelsen. Undersøkelsen omfatter i prinsippet alle reiser til og fra Norge som foretas av personer som er bosatt utenfor riket, uansett formål og/eller overnattingsmåte. Både ferie- og forretningsreisende er inkludert, og undersøkelsen dekket i 2012 alle som reiste ut av landet med ferge, fly, tog eller på veg med bil, turbuss eller rutebuss. Bare de som har fast arbeid i Norge og bor i et annet land, er holdt utenfor, blant annet fordi disse ikke omfattes av det internasjonale *turisme*begrepet. Reisevaneundersøkelsen for utenlandske besøkende gir også en oversikt over cruiseskipstrafikken.

På grunn av redusert finansiering for undersøkelsen i 2012 var det ikke mulig å gjennomføre intervjuer på de enkelte transportmidlene i 2012 slik det har vært gjort i Gjesteundersøkelsen tidligere år. Det betyr at en må benytte seg av data fra Gjesteundersøkelsen 2011 (sommer og høst) og 2010 (vinter) for å kunne beregne nøkkelvariable som reisemål, oppholdstid, nasjonalitetsfordeling, m.m. hvor slik informasjon mangler for året 2012. Slike strukturdata er altså hentet fra tidligere intervjuer blant et utvalg av utenlandske besøkende når de reiste ut av landet (se ytterligere forklaring i kapittel 2). Når det gjelder strukturdata for flyreisende, har vi fått tilgang til resultatene fra Reisevaneundersøkelsen på fly som Avinor gjennomførte i 2012 i samarbeid med Transportøkonomisk institutt. Resultatene for flyreisende er derfor sikrere enn for de øvrige transportmåtene, der en for de øvrige må regne med en del større usikkerhet i tallene for 2012 enn for de foregående årene.

Året 2012

Det samlede antallet ankomster til Norge fra utlandet er beregnet til i underkant av 7,0 millioner i 2012 (tabell A). Av disse var om lag 5,2 millioner overnattingsgjester, 1,3 millioner dagsbesøkende, og 588 000 cruisepassasjerer som har besøkt én eller flere norske havner.

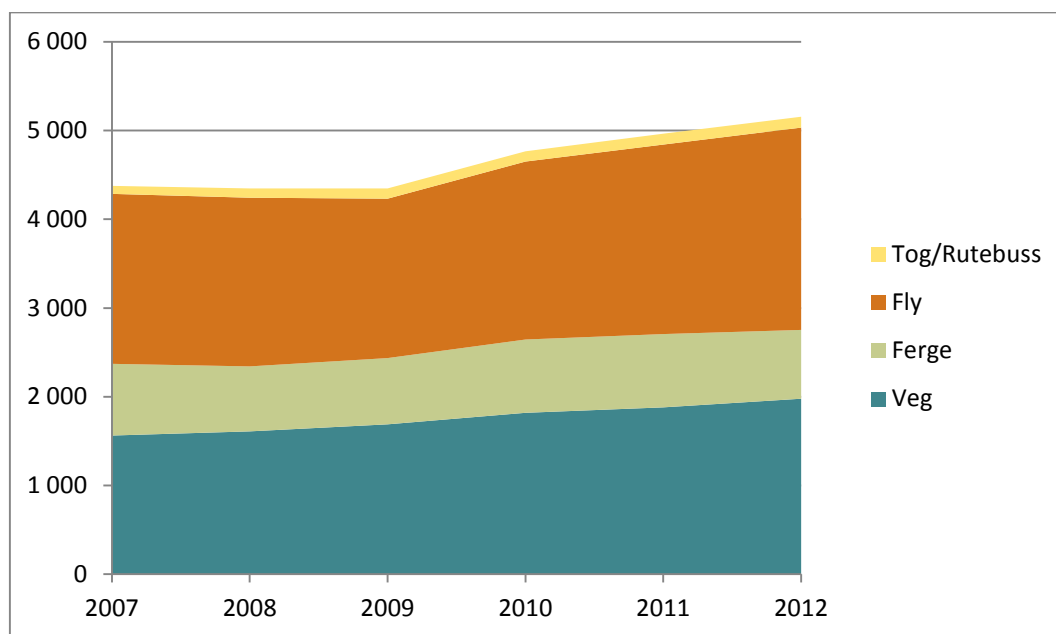
Blant de gjestene som overnattet i Norge var 1,2 millioner på forretningsreise og 4,0 millioner på feriereise. Totalt genererte denne trafikken 33,7 millioner utenlandske overnattinger i Norge, og dette innebærer en oppgang på fire prosent fra 2011. Forretningsreisende stod for drøyt 5,6 millioner gjestedøgn og feriegjestene for 28,0 millioner gjestedøgn. Forretningstrafikken er relativt jevnt fordelt over året, mens nesten 70 prosent av feriegjestedøgnene var knyttet til sommersesongen (mai–september) i 2012.

Tabell A: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge i 2012. Enhet = 1000.

	I alt	Veg	Ferge	Cruise	Fly	Tog/Rutebuss
Ankomster i alt	7 021	2 859	1 002	588	2 439	133
- På dagsreise	1 278	882	226		158	11
- Cruisepassasjerer*	588			588		
- Overnattingsgjester	5 155	1 977	776		2 281	122
-- på tjenestereise	1 157	227	66		841	23
-- på feriereise	3 998	1 750	710		1 440	99
Gjestedøgn i alt	33 654	10 271	6 950		15 824	609
- på tjenestereise	5 637	975	446		4 097	119
- på feriereise	28 017	9 296	6 504		11 727	490
Motorkjøretøyer i alt	1 262	1 067	195			
- Personbiler	1 156	974	182			
- Bobiler	70	63	7			
- Biler m/campingvogn	18	15	3			
- Turbusser	18	15	3			

*Merk at tall for cruisepassasjerer gjelder utenlandske passasjerer som har hatt ett eller flere besøk i norske havner.

I perioden 2007 til 2012 har økningen i antall overnattingsgjester vært størst for reisende på veg og med fly, mens det har kommet færre fergegjester i denne perioden (figur A). Antall flyreisende som overnattet i Norge økte med sju prosent i 2012. Reisende på veg har også hatt jevn og stabil vekst, og antallet ankomster på veg økte med fem prosent i 2012.

Figur A: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge i perioden 2007-2012 etter transportmåte for overnattingsgjester. Tusen ankomster.

I 2012 var det særlig de nordiske land, Storbritannia, Østerrike og Russland som hadde sterkest vekst i antall overnattingsgjester i Norge. Japan, Frankrike og Belgia er blant de få landene som hadde en nedgang i 2012.

Tyske feriereisende stod for 22 prosent av utenlandske gjestedøgn i Norge i 2012, mens svenske og danske turister stod for henholdsvis 16 og 10 prosent. Ferierende fra Polen stod for seks prosent av de utenlandske feriegjestedøgnene i Norge, og ferierende fra Storbritannia, Nederland og USA for fem prosent hver.

På årsbasis fordeler feriegjestenes overnattinger seg med omtrent 30 prosent hos slekt og venner, ca. 20 prosent på camping (inkludert camping utenfor regulert plass), drøyt 20 prosent på hotell, pensjonat etc. og vel 20 prosent på leid, lånt eller egen hytte.

Antallet utenlandske bobiler som besøkte Norge fortsatte å øke i 2012. Omtrent 70 000 bobiler var på besøk i Norge i løpet av 2012, og bobilturistene bidro med nesten 2,4 millioner gjestedøgn til sammen. Det er det høyeste antallet bobilgjestedøgn som noen gang er registrert. Beregningene viser også at 17 900 utenlandske biler med campingvogn besøkte Norge i 2012, og dette var et par hundre flere enn året før. Hele 17 900 utenlandske turbusser passerte grenseoverganger og fergeterminaler i 2012, og dette er så vidt over toppnivået i 2011. Det er videre beregnet at passasjerene i disse bussene til sammen tilbrakte drøyt 2,4 millioner gjestedøgn i Norge.

Antall utenlandske *forretnings- og tjenestereisende* som kom til Norge på overnattingsbesøk var om lag 1,2 millioner i 2012, som til sammen avstedskom ca. 5,6 millioner overnattinger. Antallet ankomster økte med seks prosent i 2012, og antall yrkesgjestedøgn økte med sju prosent. Sverige er det klart største landet når det gjelder antall forretningsgjestedøgn (nær én million) fulgt av Storbritannia, Tyskland, Danmark og Polen (om lag en halv million hver). Hotell er den mest brukte overnattingsformen for utenlandske forretningsreisende. Mange overnatter også i leiligheter eller hus som f. eks. arbeidsgiver eller foretningspartner stiller til disposisjon.

Det kom om lag 1,28 millioner *dagsreisende* til Norge i 2012, som var knapt én prosent flere enn året før. Over halvparten av dagsreisene gjøres av svensker som passerer veggrenseovergangene. Også Danmark og Tyskland sender mange dagsbesøkende til Norge, og de fleste av disse kommer på ferge. *Cruisetrafikken* har økt betydelig de senere årene, og den økte kraftig i 2012. Det var i 2012 over 130 000 flere utenlandske passasjerer innom norske havner enn i det tidligere toppåret 2011. Antallet utenlandske cruiseskip som besøkte norske havner (2 064 skip) er også det høyeste som noen er gang registret. Om lag 588 000 utenlandske cruisepassasjerer besøkte én eller flere norske havner i 2012. Tyskland og Storbritannia er fortsatt de to klart største markedene. Både Tyskland, Storbritannia, USA og Spania er blant de kildeland som har hatt betydelig vekst i antall cruiseturister på besøk i Norge i 2012.

Vintersesongen

Over 1,6 millioner utenlandske gjester kom til Norge i vintersesongen i 2012. I overkant av 1,2 millioner av dem tilbrakte minst én natt i Norge i løpet av de fire første månedene i 2012. Dette var en oppgang på seks prosent i forhold til året før, og også det største antallet overnattende som er registrert noensinne i vintersesongen. Antallet gjestedøgn var fem prosent høyere enn vinteren året før.

Tabell B viser en del sentrale omfangstall for vintertrafikken i perioden 2008-2012. Veksten i antall vinterankomster var på sju prosent i perioden 2008 til 2012, og antall gjestedøgn økte med 13 prosent i samme periode, til tross for en nedgang i årene 2009-2010 (under finanskrisen) i forhold til nivået i 2008.

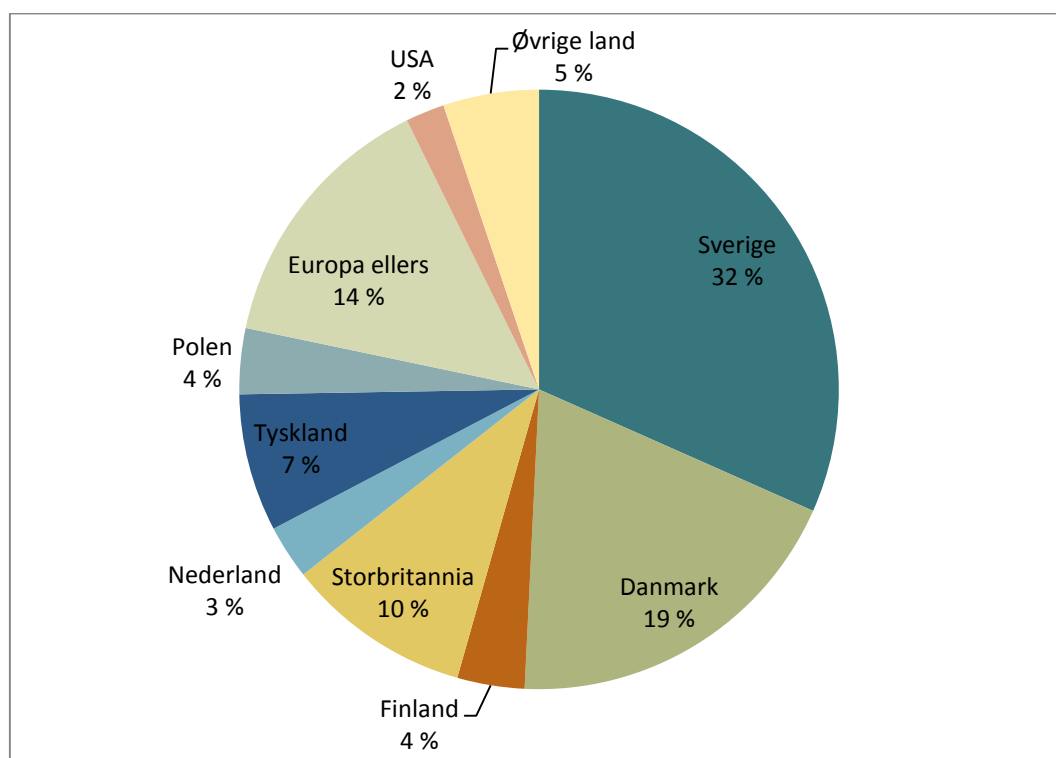
Tabell B: Utenlandske forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge vintersesongene 2007–2011. Enhet = 1000.

	2008	2009	2010	2011	2012	Endring i % 2011– 2012
Ankomster i alt	1 515	1 456	1 472	1 524	1 622	4
På dagsreise	383	365	358	355	383	8
Overnattingsgjester	1 131	1 091	1 114	1 169	1 240	6
-- på tjenestereise	337	294	327	349	344	-1
-- på feriereise	794	797	787	820	895	9
Gjestedøgn i alt	6 044	6 060	6 232	6 480	6 822	5
- på tjenestereise	1 398	1 302	1 506	1 570	1 558	-1
- på feriereise	4 646	4 758	4 726	4 910	5 264	7

For overnattingsgjester på ferie var oppgangen på hele ni prosent vinteren 2012 i forhold til vinteren 2011, mens det kom én prosent færre forretningsreisende. Feriereisende utgjorde 72 prosent av alle overnattingsgjestene i vintersesongen 2012.

Figur B viser fordelingen av andelen overnattingsgjester på de ulike nasjonalitetene. Vinteren 2012 utgjorde svenskene 32 prosent av de utenlandske overnattingsgjestene som kom til Norge. Sammen med danskene (19 prosent) utgjorde overnattingsgjester fra disse to nabolandene våre om lag halvparten av de utenlandske overnattingene i Norge vinteren 2012. Finnene utgjør bare en liten andel (ca fire prosent) av overnattingsgjestene om vinteren.

Britene er også viktige (10 prosent) målt i antall overnattingsgjester, og var flere enn både tyskerne (sju prosent) og nederlenderne (tre prosent) i Norge vinteren 2012. Besøkende fra Polen utgjorde fire prosent, og de fra andre europeiske land 14 prosent.

Figur B: Utenlandske overnattingsgjester i Norge etter bostedsland vintersesongen 2012. Prosent.

Både antallet feriegjester og antallet feriegjestedøgn økte vinteren 2012 i forhold til vinteren 2011, med henholdsvis ni og sju prosent (tabell C). Det er nabolandene Sverige og Danmark som er viktigst for norsk vinterturisme, men Storbritannia og Tyskland er også betydelige markeder. Det er i første rekke de finske og nederlandske ferierende og feriegjestene fra USA og Storbritannia som har hatt relativt størst økning i antall gjestedøgn vinteren 2012.

Tabell C: Utenlandske ferietrafikk i Norge vintersesongene 2010-2012 etter bostedsland. Antall ankomster og antall gjestedøgn for ferierende overnattingsgjester. Absolutte tall og endring fra 2011 til 2012 i prosent. Enhet = 1000

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2010	2011	2012	Endring i % 2011-2012	2010	2011	2012	Endring i % 2011-2012
I alt	787	820	895	9	4 726	4 910	5 264	7
Sverige	261	271	294	9	1 139	1 198	1 293	8
Danmark	193	188	198	5	1 135	1 092	1 159	6
Finland	18	21	26	27	68	77	104	35
Storbritannia	63	64	72	12	406	376	426	13
Nederland	16	21	25	20	103	123	152	24
Tyskland	69	63	67	6	564	487	510	5
Polen	35	32	33	3	332	290	274	-6
Europa ellers	91	110	126	14	564	753	798	6
USA	10	12	15	20	97	121	137	13
Øvrige land	31	38	40	4	318	393	411	5

Blant de to hovedmarkedene Sverige og Danmark, har svenskene hatt en oppgang på åtte prosent vinteren 2012, mens danskene snudde nedgangen fra året før til en oppgang på fem prosent flere gjestedøgn. Det nederlandske markedet økte med hele 24 prosent, mens det tyske økte med fem prosent målt i antall gjestedøgn. Det er også betydelig vekst fra USA, og landene i kategoriene ”Europa ellers” og ”Øvrige land” som vist i tabell C. Litt færre feriegjester kom fra Polen vinteren 2012.

Sommersesongen

Hovedtrekkene ved den utenlandske trafikken til Norge i månedene mai – september 2012 er vist i tabell D nedenfor. Om lag 4,1 millioner utenlandske besøkende kom til Norge sommeren 2012, inklusive cruisebesøkende. Dette er fire prosent flere enn året før. Om lag 3,0 millioner utenlandske gjester hadde én eller flere overnattinger i landet, noe som samlet tilsvarte nesten 22 millioner gjestedøgn. Det er omtrent 0,5 millioner og to prosent flere gjestedøgn enn året før. Det var forretningstrafikken som økte relativt mest sommeren 2012. Denne økte med 10 prosent antall ankomster og 16 prosent i antall gjestedøgn i forhold til sommeren 2011. Målt i antall ankomster er likevel ferietrafikken dominerende om sommeren. Hele 83 prosent av overnattingsgjestene var på feriereise, de øvrige om lag 17 prosent var på forretningsreise. Feriegjestene stod for 88 prosent av det samlede antallet gjestedøgn i sommersesongen.

Tabell D: Utenlandske forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge sommersesongene 2008–2012. Enhet = 1000.

	2008	2009	2010	2011	2012	Endring i % 2011– 2012
Ankomster i alt	3079	3 559	3 918	3 928	4 080	4
- På dagsreise	626	648	696	580	532	-8
- Cruisepassasjerer*	381	430	411	457	588	29
- Overnattingsgjester	2 453	2 481	2 811	2 891	2 960	2
-- på tjenestereise	494	413	462	451	496	10
-- på feriereise	1 960	2 069	2 350	2 440	2 464	1
Gjestedøgn i alt	18 943	18 869	21 021	21 542	21 955	2
- på tjenestereise	2 853	2 360	2 530	2 315	2 678	16
- på feriereise	16 090	16 509	18 491	19 227	19 277	0

* Antall cruisepassasjerer omfatter alle som har besøkt en eller flere norske havner. Alle cruisepassasjerbesøk antas for enkelhets skyld å ha foregått i sommersesongen.

Antall overnattingsgjester økte med to prosent sommeren 2012, mens antallet dagsturister gikk ned med åtte prosent. Blant overnattingsgjestene generelt kom omtrent 40 prosent i kjøretøyer på veg og omtrent like stor andel med fly. De øvrige ankomstene skjer på ferge (17 prosent) og tog/ rutebuss (to prosent).

I perioden 2008 til 2012 var det samlet sett en vekst på hele 33 prosent i antall sommerankomster, og antallet gjestedøgn gikk opp med 16 prosent i løpet av disse fem årene.

Det kom flest overnattingsgjester fra Sverige, Tyskland, Danmark og Finland sommeren 2012. Blant de større markedene hadde danskene høyest relativ vekst, med ni prosent flere overnattingsgjester sammenlignet med sommeren 2011. De fleste hovedmarkedene hadde en tydelig oppgang sommeren 2012, mens Tyskland hadde en liten nedgang på to prosent.

Tabell E og figur C viser fordelingen av henholdsvis antall gjestedøgn og prosentandel av totalt antall utenlandske gjestedøgn etter turistenes bostedsland.

Samlet sett økte antall utenlandske gjestedøgn med to prosent fra sommeren 2011 til sommeren 2012. Av de 22,0 millioner gjestedøgnene tilbrakt av utenlandske besøkende i Norge stod tyskerne for den klart største andelen med nesten 5,6 millioner - til tross for en liten nedgang sommeren 2012. Tyskerne hadde også litt færre gjestedøgn i Norge enn året før (to prosent færre), mens svenskene og danskene antall gjestedøgn økte med hhv. sju og fem prosent.

Svenskene utgjør det nest største markedet målt antall gjestedøgn om sommeren, men har likevel bare ca. halvparten så mange gjestedøgn i landet som tyskerne har. Danmark, Finland, Storbritannia, Nederland, Polen og USA er også viktige sommermarkeder for norsk reiseliv, med rundt én million gjestedøgn eller mer for hver av disse nasjonalitetene.

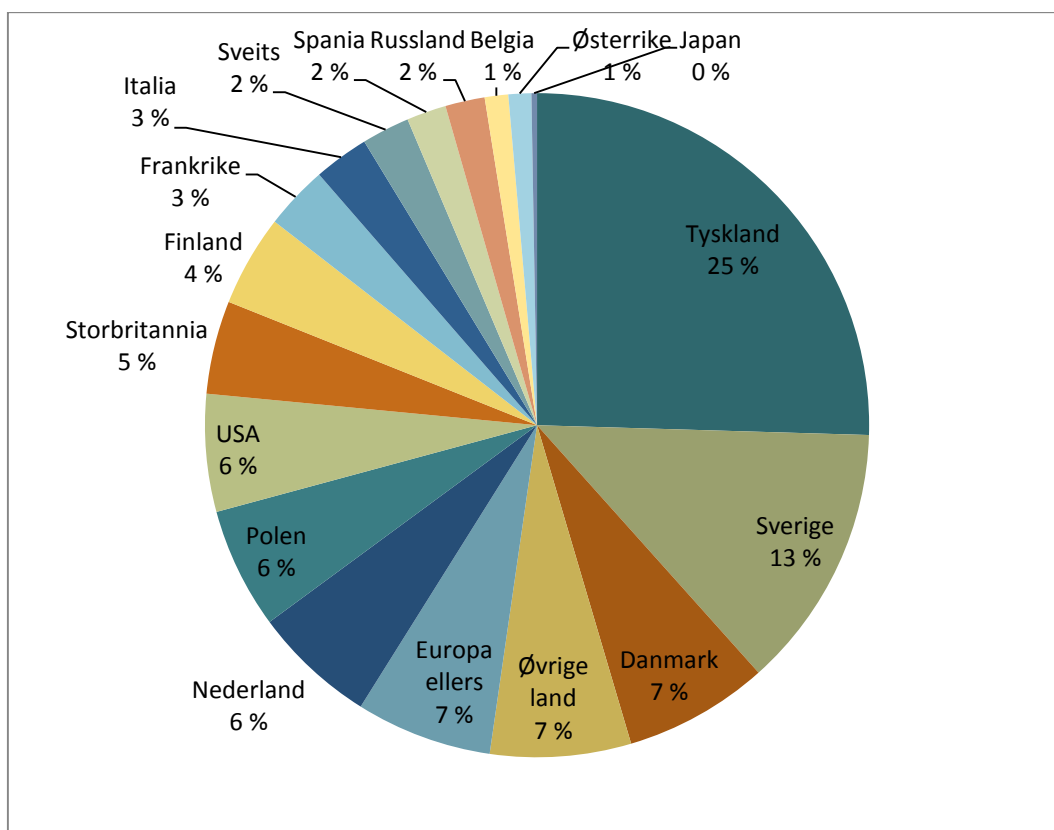
Tabell E: Utenlandske gjestedøgn i Norge etter bostedsland sommersesongene 2009-2012 og etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2012. Enhet = 1000.

	2009	2010	2011	2012					
	I alt	I alt	I alt	I alt	% endr. 2011-'12	Gj. ant. døgn	Veg	Ferge	Fly *
I alt	18 869	21 021	21 542	21 955	2	7,4	7 149	5 207	9 277
Sverige	2 595	2 648	2 641	2 821	7	4,2	2 040	48	579
Danmark	1 405	1 526	1 464	1 540	5	6,2	331	683	512
Finland	729	781	926	972	5	4,2	850	2	120
Storbrit.	933	963	1 016	992	-2	6,5	49	133	799
Nederland	1 386	1 308	1 306	1 310	0	8,8	490	390	422
Belgia	190	247	248	250	1	9,2	61	67	116
Frankrike	796	818	718	679	-5	7,8	83	43	546
Tyskland	4 389	5 599	5 680	5 566	-2	10,2	1 228	3 171	1 142
Italia	339	381	561	586	4	9,1	284	28	263
Sveits	254	313	427	510	19	11,1	197	67	234
Østerrike	182	199	205	243	19	8,8	82	30	125
Spania	388	398	429	421	-2	9,4	19	9	386
Polen	942	1 094	1 174	1 287	10	11,1	558	66	661
Russland	282	371	420	420	0	7,9	293	0	125
Europa ellers	1 257	1 456	1 421	1 449	1	7,2	569	202	664
USA	1 043	1 220	1 207	1 250	4	10,9	0	14	1 219
Japan	103	102	104	59	-43	5,4	0	0	57
Øvrige land	1 686	1 597	1 595	1 600	0	8,9	15	254	1 307

*I tillegg kommer reisende med tog og rutebuss.

Den største relative (prosentvise) veksten kom for reisende fra landene Sveits, Østerrike, Polen og Italia, samt de nordiske land, mens særlig japanske turister sviktet det norske turismemarkedet sommeren 2012 sammenlignet med sommeren året før.

Tyskerne stod for 25 prosent av det samlede antallet utenlandske gjestedøgn i Norge sommeren 2012 (figur C), svenskene hadde 13 prosent av gjestedøgnene og danskene sju prosent.

Figur C: Utenlandske gjestedøgn i Norge etter bostedsland. Sommersesongen 2012. Prosent.

Sommeren 2012 kom det om lag 2,5 millioner utenlandske overnattingsgjester på feriereise til Norge (tabell F).

Tabell F: Antall ankomster og gjestedøgn for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge sommersesongene 2010–2012 og fordelt etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2012. Enhet = 1000.

	2010	2011	2012	Endring i % 2011- 2012	2012			Tog/ Rute- buss
	I alt	I alt	I alt		Veg	Ferge	Fly	
Feriegjester som overnatter	2 350	2 440	2 464	1	1 109	468	838	49
Gjestedøgn	18 491	19 227	19 277	0	6 617	4 987	7 388	285
Gj. ant. døgn i Norge	7,9	7,9	7,4	-6	5,9	10,4	7,8	5,8

Antall ferieankomster økte så vidt (ca. én prosent), og antallet gjestedøgn gikk opp med ca 50 000, dvs. marginalt flere enn sommeren 2011. Fly- og vegtrafikken med feriegjester økte, mens fergetrafikken gikk ned sommeren 2012 fra året før.

Sommeren 2012 ankom det over en halv million (553 000) svenske feriegjester og nesten like mange tyskere, samt 198 000 dansker og 222 000 finner på overnattingsferie til Norge. Langt de fleste av disse kom via grenseovergangene på veg eller med ferge. Turister fra land lenger unna bruker fortrinnsvis fly, som f. eks. turister fra USA, Japan eller Sør-Europa.

Med sine 5,3 millioner feriegjestedøgn utgjorde tyskernes overnattinger hele 27 prosent av det totale antall utenlandske feriegjestedøgn, som var mer enn alle

nordiske feriegjestedøgn til sammen. Dette til tross for en nedgang på tre prosent i antall tyske feriegjestedøgn sommeren 2012. Når det gjelder utviklingen fra sommeren 2012 til sommeren 2011 ellers, var det sterkest relativ vekst for gjestene fra Sveits, Østerrike og Polen, samt de fra de nordiske land. Enkelte markeder, som Frankrike, Belgia, Spania og Japan, viste derimot tilbakegang i samme tidsrom.

Det var igjen en klar økning i forretningstrafikken til Norge sommeren 2012 i forhold til sommeren 2011, da det var nedgang i dette markedet. Antall ankomster gikk opp med 10 prosent og antall gjestedøgn med 16 prosent. Flyreisende er dominerende innenfor dette markedet, og det var særlig her oppgangen kom. Til sammen ble det foretatt nær en halv million utenlandske forretningsreiser til Norge sommeren 2012. Gjennomsnittlig oppholdstid for alle tjenestereisende var 5,4 døgn, slik at antallet utenlandske forretningsgjestedøgn endte på 2,7 millioner sommeren 2012.

Sverige er det klart største utenlandske markedet for forretningsreiser. Svenskenes 434 000 forretningsovernattinger utgjorde 16 prosent av alle utenlandske gjestedøgn i yrkets medfør i Norge sommeren 2012. Også Tyskland, Storbritannia, Danmark og Polen er viktige markeder for innkommende yrkestrafikk. Det var vekst i antall gjestedøgn fra de fleste land, bortsett fra noen land utenfor Europa (fortrinnsvis Japan) sommeren 2012.

Høstsesongen

Det er beregnet at det kom over 1,3 millioner utenlandske besøkende til Norge i høstsesongen. Det var en økning på seks prosent fra den foregående høsten. Om lag 363 000 av disse besøkende kom på dagstur til landet, mens de resterende ca 956 000 overnattet minst én natt mens de var her. Av overnattingsgjestene var omtrent en tredel på forretnings/tjenestereise, og de øvrige på feriereise høsten 2012. De forretningsreisende utgjør en større andel av totalt antall ankomster om høsten enn de gjør i hhv. vinter- og sommersesongen.

Til sammen nesten fem millioner gjestedøgn ble tilbrakt i Norge av utenlandske besøkende høsten 2012, hvor av ca 1,4 millioner forretningsgjestedøgn og 3,5 millioner feriegjestedøgn. Det er sju prosent flere gjestedøgn enn høsten 2011.

Svenskene utgjør det desidert største høstmarkedet målt i antall ankomster (ca 350 000) og de utgjorde 37 prosent av alle utenlandske besøkende i høstsesongen. Over én million gjestedøgn kan tilskrives svenske besøkende om høsten. Foruten svenskene utgjør tyskerne, danskene, polakkene og britene de største enkeltmarkedene i høstsesongen, med hhv. 0,6 millioner gjestedøgn for tyskerne og 0,4 millioner for hver av de andre tre nasjonalitetene i Norge høsten 2012.

Summary:

Norwegian Travel Survey for Foreigners 2012

TOI Report 1295/2013

*Author(s): Eivind Farstad, Petter Dybedal, and Iratxe Landa Mata
Oslo 2013, 43 pages Norwegian language*

In 2012 a total of about 5.2 million foreign guests stayed overnight in Norway, while 1.3 million were on a day trip from abroad. In addition, 580,000 cruise passengers came to Norway, which is more than ever. The number of overnight business visitors increased by six per cent, while the number of holiday visitors showed a three per cent increase from 2011 to 2012. Foreign overnight visitors spent a total of 33.7 million guest nights in Norway in 2012, three per cent more than in 2011. The most important source markets for overnight visitors are Germany, Sweden, and Denmark. Arrivals of overnight visitors from Sweden increased by five per cent, from Denmark by eight per cent, while the number of German visitors stayed about the same as in 2011. Most other markets also increased, so the arrivals total for all nationalities went up four per cent, and guest nights by three per cent. There was a growth in guest nights in both the winter and summer seasons 2012, by five and two per cent accordingly.

The 2012 Norwegian Travel Survey for Foreigners 2012 is a simplified version of the earlier Norwegian Foreign Visitor Survey (“Gjesteundersøkelsen”). It covers in principle all travel to and from Norway by foreign residents, regardless of travel purpose and accommodation used. Both holiday and business travels are included, and in 2012 the survey covered all travel out of the country by ferry, aeroplane, train, car, and chartered or scheduled bus or coach. Only those journeys made by foreign residents commuting to Norway are excluded, because such travel is not defined as international *tourism* (United Nations World Tourism Organisation, 1994). An overview of the cruise ship traffic is also provided.

Due to reduced financing of the survey in 2012, it was not possible to conduct interviews with foreign travellers on the various transport modes in the manner it has been done in previous years. Due to lack of interview data from 2012, it has been necessary to use such data from the Norwegian Foreign Visitor Survey 2011 (summer and autumn) and 2010 (winter) to calculate key background variables such as purpose of travel, length of stay, nationality distribution, etc. where such data are missing for 2012. Therefore, the results presented in this report have higher level of uncertainty than previous years’ published survey results.

The year 2012

In 2012 the calculated total number of arrivals in Norway from abroad was just above 7.0 million (table A). This number includes around 5.2 million guests who spent at least one night in Norway, 1.3 million guests on day trips, and 588,000 cruise passengers who visited one or more Norwegian ports.

Of those who stayed overnight in Norway about 1.2 million were on business trips and 4.0 million on holiday trips. Overnight visitors spent a total of 33.7 million guest nights in Norway - a four per cent increase from 2011. Business travellers accounted for 5.6 million of those guest nights, and holiday tourists for 28.0 million. The business traffic was relatively evenly distributed over the year, while about 70 per cent of holiday guest nights took place during the summer season (May-September).

Table A: Foreign business and holiday travel in Norway 2012 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	Total	By road	By ferry	Cruise	By air	By rail/bus
Arrivals in total	7 021	2 859	1 002	588	2 439	133
- Day trips	1 278	882	226		158	11
- Cruise passengers	588			588		
- Overnight stays	5 155	1 977	776		2 281	122
-- business trips	1 157	227	66		841	23
-- holiday trips	3 998	1 750	710		1 440	99
Guest nights in total	33 654	10 271	6 950		15 824	609
- business trips	5 637	975	446		4 097	119
- holiday trips	28 017	9 296	6 504		11 727	490
Number of motor vehicles	1 262	1 067	195			
Private cars	1 156	974	182			
Camper cars/motor homes	70	63	7			
Private cars with caravans	18	15	3			
Busses/coaches	18	15	3			

*Note: Numbers for cruise passengers refer to foreign passengers who have had one or several visits in Norwegian ports.

In the time period from 2007 to 2012 the increase in overnight guests has been the greatest for travellers coming by road or by airplane, while fewer came by ferry (figure A). The number of overnight visitors who arrived by plane has increased by seven per cent in 2012. Arrivals by road have also had a stable growth; and the number grew by five per cent from 2011 to 2012.

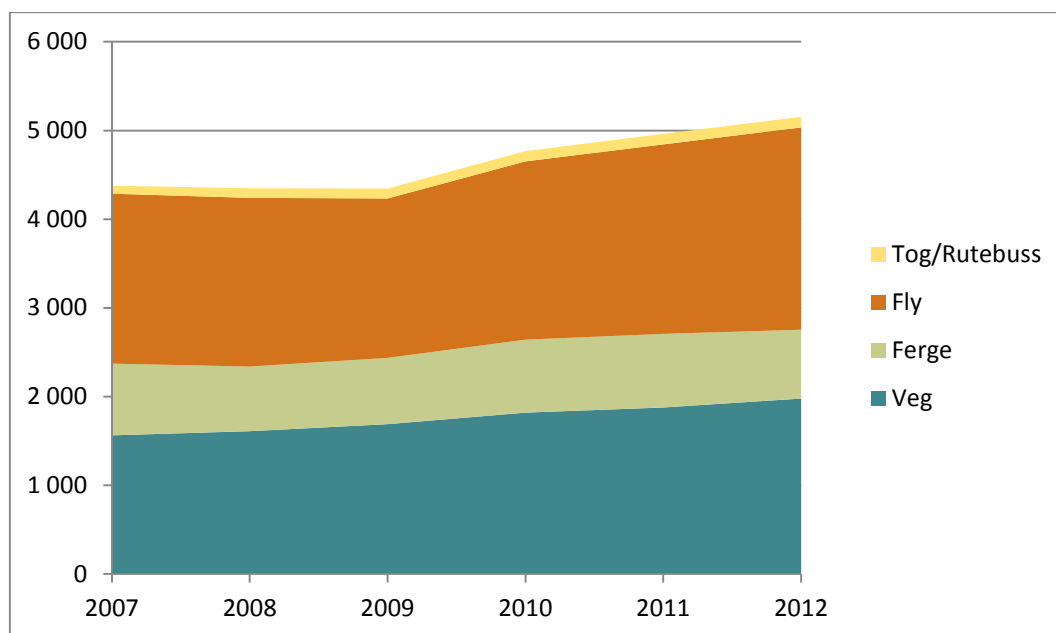

Figure A: Foreign business and holiday travel in Norway 2007- 2012 (thousand arrivals) by mode of transport for overnight visitors. (From top to bottom graph area: Train and scheduled bus, airplane, ferry and road traffic).

In 2012 it was the markets in the Nordic countries, Great Britain, Austria and Russia, where in the number of arriving visitors grew the most. Japan, France and Belgium are among the few markets that showed a decrease in 2012.

German holiday guests accounted for 22 per cent of all foreign guest nights in Norway in 2012, while Swedish and Danish guests accounted for 16 and 10 per cent accordingly. Holiday visitors from the Poland accounted for six per cent of foreign holiday guest nights, while visitors from Great Britain, the Netherlands, and the USA had five per cent each.

On an annual basis, around 30 per cent of the holiday guest nights were spent at the homes of relatives or friends, about 20 per cent at camping sites (including camping outside regulated campgrounds), 20 per cent at hotels or guest/boarding houses, and 20 per cent in either rented, borrowed or owned cabins.

The number of foreign motor homes continued to grow in 2012. Approximately 70,000 foreign motor homes visited Norway in 2012, and visitors travelling in these vehicles spent a total of 2.4 million guest nights in the country. Those are the highest numbers ever recorded for foreign motor homes in Norway. It is also calculated that 17,900 foreign cars towing caravans/campers visited Norway in 2012, which is a few hundred more than the year before. The number of foreign scheduled buses or coaches visiting Norway was 17,900 in 2012, which was slightly higher than the earlier top recording in 2011. The bus passengers generated just over 2.4 million guest nights altogether.

About 1.2 million *foreign business travellers* came to Norway in 2012, who spent 5.6 million guest nights in all in the country. Foreign business travel to Norway increased by six per cent measured by number of arrivals; and there was a seven per cent increase in guest nights for business visitors compared to 2011. Sweden is clearly the most important market (about one million guest nights), followed by Great Britain, Germany, Denmark and Poland (about 0.5 million) measured in business travel guest

nights. Hotels are still the most commonly used form of accommodations for foreign business visitors. Many such visitors also spend the night at accommodations (e. g., houses or apartments) provided by their employer or business partner/client.

Around 1.28 million *day visitors* visited Norway in 2012, which is one per cent more than the year before. *The cruise ship traffic* has increased considerably over the last few years, and especially in 2012. The number of foreign cruise passengers (i.e., who have had one or more visits in Norwegian ports in 2012) rose again to 588,000 in 2012. This is 130,000 more passengers compared to the previous top year 2011. The number of cruise ship visits in Norwegian harbours in 2012 was the largest ever recorded with 2,064 ships. German and British passengers represent the biggest markets. Both Germany, Great Britain, USA and Spain were source markets with considerable growth in incoming cruise passengers.

Winter season

About 1.6 million foreign guests came to Norway during the winter season 2012. About 1.2 million of those spent at least one night in Norway during the first four months of 2012; an increase of six per cent in relation to the year before, and the highest number ever recorded. The number of guest nights grew by five percent from the preceding year. Table B shows some key figures for the winter season visitor travel during the period from 2008 through 2012.

The growth in the number of winter arrivals from 2008 to 2012 was seven percent, and the number of guest nights grew by 13 percent in the same time period; despite a decline during (the financial crisis in) 2009 and 2010 compared to the 2008-level.

Table B: Foreign business and holiday travel in Norway, winter seasons 2008-2012 (in thousands). Border registration upon departure from Norway

	2008	2009	2010	2011	2012	Change in % 2011 – 2012
Arrivals in total	1 515	1 456	1 472	1 524	1 622	4
- Day trips	383	365	358	355	383	8
- Overnight stays	1 131	1 091	1 114	1 169	1 240	6
-- business trips	337	294	327	349	344	-1
-- holiday trips	794	797	787	820	895	9
Guest nights in total	6 044	6 060	6 232	6 480	6 822	5
- business trips	1 398	1 302	1 506	1 570	1 558	-1
- holiday trips	4 646	4 758	4 726	4 910	5 264	7

The number of overnight guests on holiday was nine per cent higher than in 2011, while there was a slight decrease of one per cent for business travellers. Holiday travellers accounted for 72 per cent of all arrivals during the 2012 winter season, one percentage point above the year before.

Figure B displays the share of overnight guests distributed by various nationalities.

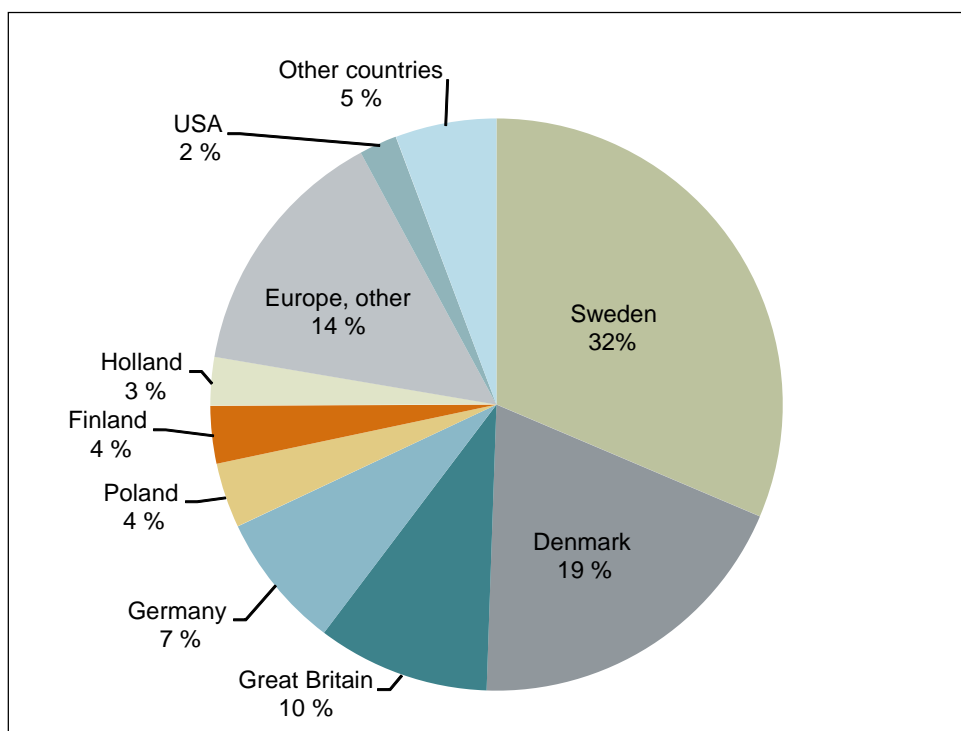

Figure B: Foreign overnight visitors in Norway by country of residence. Winter season 2012. Percentage share.

The Swedes represented 32 per cent of foreign visitors to Norway during the winter season 2012. Along with the Danes (19 per cent) visitors from those two countries accounted for about half of the foreign visitors in Norway in the winter season. The Finns only represent a small share of four per cent overnight visitors in the winter season.

The British also are important (10 per cent of visitors) in terms of the share of overnight visitors, and were more than the Germans (seven per cent) and the Dutch (three per cent) in total. Visitors from Poland represented four per cent, and those from other European countries 14 per cent altogether.

Both the number of overnight holiday visitors and the number of guest nights grew compared to the winter season 2011, i.e. by nine and seven per cent accordingly. The neighbouring countries of Sweden and Denmark are the most important markets for foreign winter tourism in Norway, although Germany and Great Britain also constitute important markets (Table C).

Table C: Foreign holiday travel in Norway winter seasons 2010-2012 by country of residence. Number of arrivals and guest nights for overnight guests (in thousands)

	Number of arrivals				Number of guest nights			
	2010	2011	2012	Change in % 2011–2012	2010	2011	2012	Change in % 2011 – 2012
Total	787	820	895	9	4 726	4 910	5 264	7
Sweden	261	271	294	9	1 139	1 198	1 293	8
Denmark	193	188	198	5	1 135	1 092	1 159	6
Finland	18	21	26	27	68	77	104	35
Great Britain	63	64	72	12	406	376	426	13
Netherlands	16	21	25	20	103	123	152	24
Germany	69	63	67	6	564	487	510	5
Poland	35	32	33	3	332	290	274	-6
Other Europe	91	110	126	14	564	753	798	6
USA	10	12	15	20	97	121	137	13
Other countries	31	38	40	4	318	393	411	5

It was first and foremost the Dutch, Finns, Britons and holiday guest from the USA who led the relative growth in the number of holiday guest nights. Regarding the two main markets, the Swedes' number of guest nights grew by nine per cent, while the Danes' went up four per cent in 2012. The number of Dutch guest nights rose by 24 percent, while the number of German guest nights rose by five per cent. There was also a relative increase in guest nights from visitors from the USA and from other countries than those specified in the table. Polish guest nights, however, fell by six percent.

Summer season

Table D depicts the main features of foreign guest travel to Norway in the summer season May - September 2012.

Including cruise passengers and day visitors, a total of 4.1 million foreign visitors came to Norway in the summer of 2012. That is four per cent more than the previous year. Close to 3.0 million foreign guests spent one or more nights in the country, corresponding to around 22 million guest nights. That is about 0.5 million more guest nights than in 2011 (two per cent more).

For the most part, the increase in visitor totals came from increased holiday travel. About 83 per cent of overnight guests were on holiday trips, the remaining 16 per cent were on business trips. It was business-related travel that increased relatively most in the summer of 2012, with 10 per cent more arrivals and 16 per cent more guest nights compared to the summer of 2011. Although business travel increased the most, the holiday traffic is still dominating incoming travel during the summer. Holiday guests accounted for 83 per cent of foreign arrivals and 88 per cent of the total number of foreign guest nights in the summer season.

Table D: Foreign business and holiday travel in Norway, summer seasons 2008-2012 (in thousands).
Border registration upon departure from Norway.

	2008	2009	2010	2011	2012	Change in % 2011– 2012
Arrivals in total	3079	3 559	3 918	3 928	4 080	4
- Day trips	626	648	696	580	532	-8
- Cruise passengers*	381	430	411	457	588	29
- Overnight stays	2 453	2 481	2 811	2 891	2 960	2
-- business trips	494	413	462	451	496	10
-- holiday trips	1 960	2 069	2 350	2 440	2 464	1
Guest-nights in total	18 943	18 869	21 021	21 542	21 955	2
- business trips	2 853	2 360	2 530	2 315	2 678	16
- holiday trips	16 090	16 509	18 491	19 227	19 277	0

*The number of cruise passengers include passengers who have visited one or more Norwegian ports. All cruise visits are assumed to have taken place in the summer season.

Of those making overnight stays, about 40 per cent arrived by road and about an equal share by aeroplane. The other main means of arrival were by ferry (17 per cent) and train/coach (two per cent).

The number of guests staying overnight increased by two per cent, and the total number of nights also grew by two percent from the previous summer. Most of the overnight guests came from Sweden, Germany, Denmark and Finland. The number of overnight guests from Denmark grew the most (nine percent more) compared to the previous summer. Most of the other main markets also had noticeable increases, while two per cent fewer Germans visited Norway during the summer of 2012.

From 2008 to 2012 the number of summer arrivals grew by a whole 33 percent, and the number of guest nights grew by 16 percent in the same time period.

Table E and Figure C show the distribution of guest nights by nationality, and percentage share of total number of guest nights.

All together the number of guest nights rose by two per cent from the summer of 2011 to the summer of 2012. Out of the 22.0 million guest nights spent in Norway by foreign visitors, the Germans still had the largest share with almost 5.6 million – in spite of a small decline in arrivals during the summer of 2012. The Germans had two per cent fewer guest nights in Norway, while the Swedes and Danes had seven and five per cent more accordingly.

The Swedes constitute the second largest market measured in guest nights during summer, but have still only half as many guest nights in the country as the Germans have. Visitors from Denmark, Finland, the Netherlands, Great Britain, Poland, and the USA also represent substantial guest night volumes in the summer season, with about one million guest nights in Norway for all of those nationalities.

Table E: Foreign guest nights in Norway by country of residence, summer seasons 2009–2012, and by mode of transport upon departure, summer season 2012 (thousands).

	2009	2010	2011	2012	% chg. 2011- 2012	Avg. no. of nights	2012		
							By road	By ferry	By air
Total	18 869	21 021	21 542	21 955	2	7.4	7 149	5 207	9 277
Sweden	2 595	2 648	2 641	2 821	7	4.2	2 040	48	579
Denmark	1 405	1 526	1 464	1 540	5	6.2	331	683	512
Finland	729	781	926	972	5	4.2	850	2	120
Gr. Britain	933	963	1 016	992	-2	6.5	49	133	799
Netherlands	1 386	1 308	1 306	1 310	0	8.8	490	390	422
Belgium	190	247	248	250	1	9.2	61	67	116
France	796	818	718	679	-5	7.8	83	43	546
Germany	4 389	5 599	5 680	5 566	-2	10.2	1 228	3 171	1 142
Italy	339	381	561	586	4	9.1	284	28	263
Switzerland	254	313	427	510	19	11.1	197	67	234
Austria	182	199	205	243	19	8.8	82	30	125
Spain	388	398	429	421	-2	9.4	19	9	386
Poland	942	1 094	1 174	1 287	10	11.1	558	66	661
Russia	282	371	420	420	0	7.9	293	0	125
Other Europe	1 257	1 456	1 421	1 449	1	7.2	569	202	664
USA	1 043	1 220	1 207	1 250	4	10.9	0	14	1 219
Japan	103	102	104	59	-43	5.4	0	0	57
Other countr.	1 686	1 597	1 595	1 600	0	8.9	15	254	1 307

The largest relative growth came for visitors from Switzerland, Austria, Poland and Italy, plus the Nordic countries, while noticeably fewer Japanese visitors came to Norway during the summer of 2012.

The Germans accounted for 25 per cent of the total number of foreign guest nights in Norway summer 2012 (figure C). The Swedes had 13 per cent of guest nights and the Danes seven per cent.

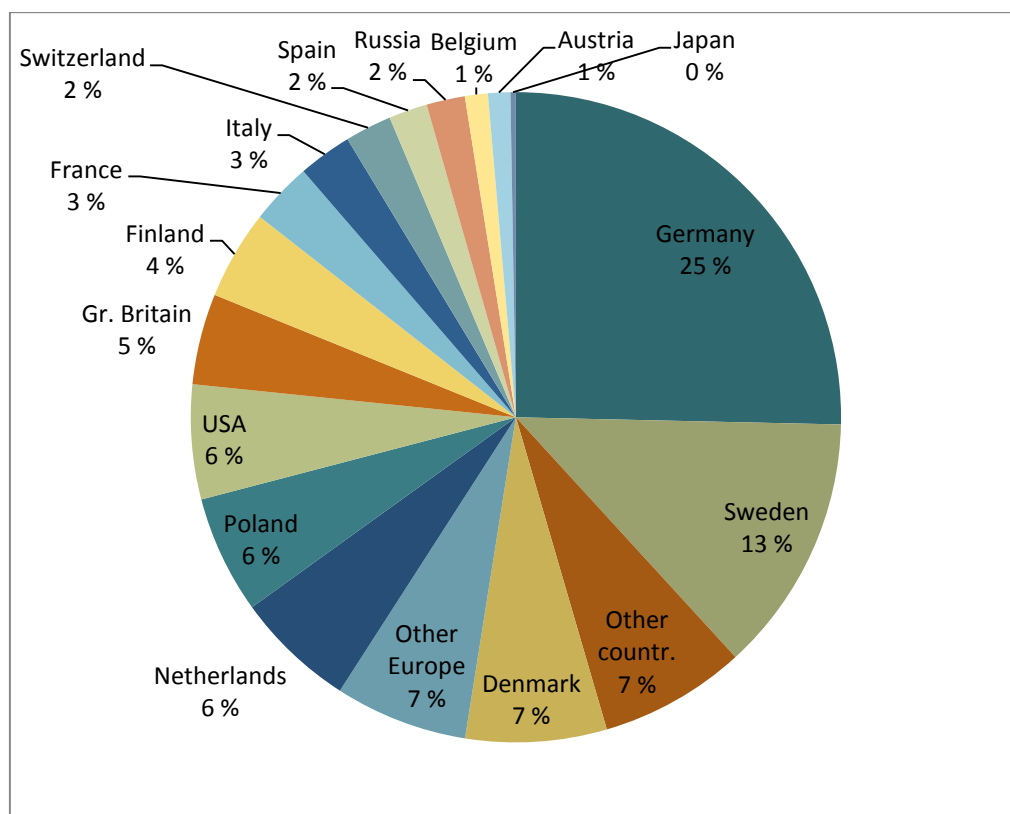

Figure C: Foreign guest nights in Norway by country of residence, summer season 2012 (percentage share).

During the summer of 2012, around 2.5 million foreign overnight guests arrived in Norway on holiday trips (Table F).

Table F: Number of arrivals and guest nights for foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway, summer seasons 2010–2012, by mode of transport upon departure, summer season 2012 (in thousands).

	2010	2011	2012	% chg. 2011-'12	2012			
	Total	Total	Total		By road	By ferry	By air	By rail/bus
Overnight holiday visitors	2 350	2 440	2 464	1	1 109	468	838	49
Guest nights	18 491	19 227	19 277	0	6 617	4 987	7 388	285
Average length of stay in	7.9	7.9	7.4	-6	5.9	10.4	7.8	5.8

The number of holiday visits had a slight increase (one per cent), and the number of guest nights went up with about 50,000, which is marginally more than the summer of 2011. The incoming holiday traffic rose for both road and airborne tourists, while the ferry traffic showed a markable decrease.

During the summer of 2012 over half a million (553,000) Swedes arrived in Norway on a holiday or leisure visit, and almost the same number of Germans. About 198,000 Danish and 222,000 Finns came for overnight holiday/leisure stays. Most of them came by car or other motor vehicle through the road border crossings or by ferry. Tourists from more distant countries, such as the USA, Japan or from Southern Europe arrived mainly by airplane.

With their 5.3 million guest nights German visitors accounted for what was definitely the largest proportion of all foreign guest nights (27 per cent) in the summer of 2012, which was more than all Swedish, Danish and Finnish guest nights combined. That is in spite of a decrease of three per cent in German holiday guest nights in Norway in the summer of 2012. Regarding the development otherwise, the relative growth was the strongest for the visitors from Switzerland, Austria, Poland and the Nordic countries. A few other markets, such as France, Belgium, Spain and Japan showed a decrease from the summer of 2011 to the summer of 2012.

Summer season business travel to Norway increased again compared to the summer the year before, when there was a decline in the amount of incoming business visitors. Business traffic measured by the number of arrivals went up 10 per cent in the summer of 2012, and the number of guest nights with 16 per cent. Business travellers arriving by air are dominating the market, and it was in this segment the increase was most noticeable. All together there were almost one half million trips to Norway by foreign visitors. Average length of stay for business visitors was 5.4 days, and the number of foreign business guest nights totalled 2.7 million in the summer of 2012.

Sweden constitutes the most important incoming business travel market. The Swedes' 434,000 business guest nights constituted 16 per cent of all occupational guest nights spent Norway. Germany, Great Britain and Denmark, and Poland are also important business travel markets. There was an increase in summer business guest nights in 2012 for most countries, except some countries outside of Europe, and in particular for Japan.

Autumn season

It is calculated that more than 1.3 million foreign visitors arrived Norway during the autumn season 2012. That is an increase of six percent for the previous autumn. About 363,000 of those were one-day visitors, while the remaining 956,000 visitors spent at least one night in Norway while here. Among the overnight visitors, about one-third were on a business or occupational trip, while the remaining visitors were visiting for holiday or leisure purposes. The relative share of business arrivals is higher during the autumn season compared to the winter or summer seasons.

A total of almost five million guest nights were spent in Norway by foreign visitors in the autumn of 2012, of which approximately 1.4 million were business guest nights and 3,5 million holiday/leisure guest nights. That is seven percent more guest nights in all than during the autumn of 2011.

The Swedes constitute by far the greatest autumn visitor market measured in arrivals (ca 350,000), and they constitute 37 per cent of all foreign visitors in the autumn. More than one million guest nights were spent by Swedes in Norway in the autumn. Apart from the Swedes, the Germans, Danes, Poles and Britons are among the largest single markets in the autumn, with about 0.6 million guest nights for the Germans, and 0.4 million each for the remaining three nationalities accordingly during the autumn of 2012.

1 Innledning

1.1 Om Reisevaneundersøkelsen for utenlandske besøkende

Reisevaneundersøkelsen for utenlandske besøkende til Norge 2012 har som formål å gi en fullstendig oversikt over omfang og struktur på den totale trafikken av utlendinger på besøk i Norge. Undersøkelsen bygger på prosjektopplegget fra den tidligere Gjesteundersøkelsen, som første gang ble gjennomført sommeren 1994 og siden 1995 på helårsbasis fram t.o.m. 2011. Fra og med 1998 omfattet Gjesteundersøkelsen utreiser foretatt på veg, ferge, fly eller tog, fra og med år 2004 også rutebuss.

Den ene hovedbolken i Gjesteundersøkelsen var en totaltelling av utenlandske besøkende etter nasjonalitet på ferge, tog og buss (data fra transportselskapene), fly (lufthavnsstatistikk samt data fra RVU fly) og veg (kjøretøytellinger og nasjonalitetstelling på utvalgte dager). Den andre hovedbolken var utvalgsundersøkelser ved utreise på fly, ferge og veg (samt på tog og buss), som ga informasjon om strukturene i den innkommende turismen. Det vil si fordeling på reiseformål, oppholdstid, overnattingsmåte, besøksmål etc.

På grunn av redusert ekstern finansiering for undersøkelsen i 2012 var det ikke mulig å gjennomføre utvalgsundersøkelser på de enkelte utreisestedene i 2012. Det var heller ikke mulig å gjennomføre telling av nasjonalitetskjennermerker på grenseovergangene for å bestemme nasjonalitetsfordelingen her.

Dette betyr at en primært må benytte seg av data fra Gjesteundersøkelsen 2011 (sommer og høst) og 2010 (vinter) for fordeling av turistene i 2012 på reiseformål, oppholdstid, overnattingsform etc., samt nasjonalitetsfordeling på grenseovergangene på veg.

Når det gjelder strukturdata for flyreisende, kan vi imidlertid anvende resultatene fra Reisevaneundersøkelsen på fly, som Avinor gjennomførte i 2012 i samarbeid med Transportøkonomisk institutt. Resultatene for flyreisende er derfor sikrere enn for de øvrige transportmåtene, der en for de øvrige må regne med betydelig større usikkerhet i tallene for 2012 enn for de foregående årene.

Reisevaneundersøkelsen for utenlandske besøkende 2012 (RVU - utenlandske besøkende) er altså en forenklet utgave av den tidligere Gjesteundersøkelsen. RVU - utenlandske besøkende bygger på ferge- og lufthavnstatistikk og utvalgte registreringer av grensetrafikken ut fra Norge, samt strukturdata fra RVU fly 2012 og fra Gjesteundersøkelsen 2011 og 2010. Populasjonen omfatter som tidligere alle besøk i Norge foretatt av personer som er fast bosatt utenfor Norge, uansett reisens formål. Det eneste unntaket er reiser til og fra arbeid foretatt av dem som arbeider i Norge og bor i et annet land, som dermed ikke er med i populasjonen.

Denne rapporten inneholder en oversikt og en kort beskrivelse av hovedresultatene for vinter- og sommersesongen 2012, samt tall for hele året 2012. Tallene er endelige.

1.2 Innholdet i dokumentet

I kapittel 2 gis det en redegjørelse for de definisjonene som er brukt. Deretter følger en oversikt over det metodiske opplegget for RVU - utenlandske besøkende, slik datainnsamlingen ble organisert i 2012. Hovedvekten er lagt på beskrivelsen av populasjonen, stratifisering av materialet, den praktiske gjennomføringen og noen betraktninger om usikkerheten i beregningene.

I kapittel 3 vises resultatene for hele året 2012 i form av tabeller og figurer og oppsummerende overskrifter til disse.

Kapittel 4 inneholder enkelte hovedtabeller for vintersesongen 2012, med kommentarer om utviklingen fra året før m.m.

I kapittel 5 oppsummeres volumet og hovedstrukturen i den utenlandske forretnings- og ferietrafikken i sommersesongen 2012. Fordeling på de besøkendes transportmåte ved utreise, hovedformål med reisen, bostedsland, oppholdets varighet er de mest sentrale variablene. Det gis tall for alle besøkende under ett (avsnitt 5.1), for feriegjester (avsnitt 5.2) og for forretningsreisende (avsnitt 5.3).

I vedlegget presenteres til slutt noen resultater for høstsesongen (oktober-desember) 2012.

Det gjøres oppmerksom på at tabell- og figurnummereringen følger tilsvarende i rapporten for Gjesteundersøkelsen 2011 (TØI rapport 1166/0211) og tidligere utgaver av Gjesteundersøkelsen. Enkelte tabeller og figurer i den nevnte rapporten er uaktuelle for året 2012 (f. eks. mht. overnattingsfordeling). Nummereringen på de gjenværende er beholdt uendret for å gjøre sammenligning med tidligere års undersøkelser enklere.

RVU - utenlandske besøkende utarbeides av Transportøkonomisk institutt. Statens vegvesen, Tollvesenet, Avinor og fergeselskapene som har ruter mellom Norge og utlandet, har vært viktige dataleverandører. Det samme har buss- og jernbaneselskapene som har ruter på utlandet. Modellutforming og estimering av parametrene i modellen på basis av de innsamlede data, utføres ved Transportøkonomisk institutt. Resultater og konklusjoner som trekkes på grunnlag av beregningene, står derfor helt og holdent for instituttets regning. Som i alle undersøkelser som baserer seg helt eller delvis på utvalgsundersøkelser er resultatene belagt med usikkerhet. Usikkerheten er størst for reiser på vei, deretter tog og buss, og minst for flytrafikken og fergetrafikken i 2012.

Vennligst oppgi fullstendig kilde ved bruk og/ eller offentliggjøring av resultater fra Reisevaneundersøkelsen – utenlandske besøkende.

2 Metode og gjennomføring

2.1 Noen definisjoner

Utlending – person som er registrert bosatt i andre land enn Norge

Vintersesongen – perioden fra januar måned til og med april måned

Sommersesongen – perioden fra og med mai måned til og med september måned

Høstsesongen – perioden fra og med oktober måned til og med desember måned

Feriereise – reise der hovedformålet oppgis å være:

- besøk hos slekt eller venner/kjente
- ferie/fritidsreise, inkludert skiferie

Forretningsreise – reise som ikke er en feriereise og heller ikke en reise til/fra arbeidsstedet (vi bruker også begrepet *yrkesreise* analogt med *forretningsreise* i den rapporten)

Feriegjest – person som er på feriereise

Forretningsreisende – person som er på forretningsreise (vi bruker også begrepet *yrkesreisende* analogt med *forretningsreisende* i den rapporten)

Dagsreise – en feriereise eller forretningsreise i Norge uten overnatting

Dagsreisende – en feriegjest eller forretningsreisende som reiser inn og ut av Norge på samme dag (uten overnatting)

Overnattingsgjest – person som overnatter én eller flere netter i Norge på reisen

Ankomst – en ferie- eller forretningsreise i Norge med eller uten overnatting

Gjestedøgn – en persons overnatting på reise i Norge

2.2 Populasjonen

En populasjon er i samfunnsvitenskapelig språkbruk betegnelsen på de personene/enhetene som en undersøkelse tar sikte på å beskrive. Utvalget av respondenter i en undersøkelse trekkes fra populasjonen. Utgangspunktet for bestemmelse av populasjonen i RVU – utenlandske besøkende er en klassifisering av internasjonale reisende som er utarbeidet av UNWTO (United Nations World Tourism Organisation, 1994). Reiselivet (*tourism*) omfatter etter denne definisjonen ”aktiviteter til personer som reiser og oppholder seg på steder som ligger utenfor vedkommendes ordinære oppholdsområde, uavhengig av reisens formål”. Oppholdet utenfor det ordinære oppholdsområdet må ikke ha lengre varighet enn 12 måneder for å omfattes av reiselivsdefinisjonen. Med utgangspunkt i denne definisjonen vil en del personer som krysser landegrensler ikke betraktes som turister. For RVU –

utenlandske besøkende har en definert populasjon som omfatter alle utreiser fra Norge, med følgende *unntak* for reiser som foretas av:

- a) personer som flytter (emigrerer) fra Norge.
- b) personer som bor i utlandet, men som arbeider eller studerer i Norge og som er på reise til eller fra arbeids-/studiestedet.
- c) diplomater, ambassade- og konsulatpersonale og militært personell (inklusive eventuelle ledsagere), på reise til eller fra det landet der de tjenestegjør.
- d) nomader på vandring og personer som reiser som flyktninger.
- e) personer som bare reiser i transitt og som formelt ikke har oppholdt seg på norsk område, for eksempel flyreisende som går over fra ett fly til et annet i en norsk lufthavn.
- f) personer som direkte utøver sitt yrke i transportnæringen, for eksempel reiser i forbindelse med godstransport til sjøs eller på land, og alle yrkesreiser i forbindelse med persontransport (personale om bord på tog, buss eller ferge, flybesetninger og liknende).

Populasjonen for denne undersøkelsen blir etter en slik definisjon et antall *reiser* eller *ankomster* (se kapittel 2.1), ikke et antall *reisende*. Siden hver reise nødvendigvis er knyttet til en person, kan man også tale om en populasjon av *personer*, og i en del tilfeller også en populasjon av reisefølger, knyttet til dem som reiser sammen i ett kjøretøy eller som et reisefølge på fly, tog eller buss. Definisjonen inneholder ingen aldersbegrensninger, både barn og voksne regnes med. *Norge* defineres her som "Fastlands-Norge", men inkludert de norske bosettingene på Svalbard. Reiser mellom utlandet og oljeinstallasjonene på den norske kontinentalsokkelen er ikke inkludert i populasjonen. Populasjonen omfatter både ferie- og fritidsreiser og reiser med andre formål, for eksempel forretningsreiser. Dette er i samsvar med UNWTO's definisjon.

Populasjonen *tar utgangspunkt i* alle utreiser fra Norge, ikke bare utlendingenes utreiser. Dette fordi det er enklere å måle det totale volumet av utreiser og deretter fordele de reisende på bostedsland. I dette prosjektet er det likevel utenlandske reisende som står i fokus. En har også valgt å la populasjonen omfatte alle *utreiser* fra Norge, ikke *innreise*. De aller fleste besøk av utlendinger i Norge innebærer både en innreise og en utreise. Det er derfor tilstrekkelig å registrere trafikken enten ved innreise eller ved utreise.

Definisjonen av populasjonen innebærer at en del reiser ikke blir registrert. Omfanget av disse unntakene, punktene a til f ovenfor, varierer. Men stort sett dreier det seg om relativt få reiser sett i forhold til det totale antallet som passerer grensen. Populasjonen, slik den er definert, er tilpasset de totaltellingene som allerede finnes for de enkelte transportmidlene. Man har altså en populasjon som er håndterbar. Av praktiske grunner har det vært nødvendig med ytterligere en begrensning av populasjonen: *Kun reiser der selve grensepasseringen foretas med motoriserte kjøretøyer/transportmidler er inkludert*. Det er grunn til å anta at det er få andre grensepasseringer, og ofte er dette dagsturer.

RVU – utenlandske besøkende 2012 omfatter personer som reiste ut av landet i et kjøretøy (personbil, bobil, bil med campingvogn, MC, turbuss), enten de reiste med en av utenlandsfergene eller på en av vegovergangene, samt fergereisende uten

kjøretøy. Dessuten omfatter den personer som reiste ut av Norge med fly, tog eller rutebuss. Statistikken inkluderer ikke personer som har besøkt Norge i egen fritidsbåt eller på sykkel og lignende. Det er grunn til å tro at tallet på utenlandske besøkende som unngår registrering på denne måten er relativt beskjedent i forhold til det totale omfanget av tilreisende. Slike *dekningsfeil* (Salant og Dillman, 1994) omtales nærmere i kapittel 2.5.2.

2.3 Inndeling av populasjonen

Et viktig mål i RVU – utenlandske besøkende er å få en løpende oversikt over omfanget av utlendingenes reiser i Norge fordelt på en del sentrale variabler. Undersøkelsen konsentrerer seg om følgende fem variabler:

- Transportmiddel brukt ved grensepassering ut av landet
- Bostedsland (uavhengig av statsborgerskap)
- Hovedformålet med reisen
- Norgesoppholdets varighet
- Overnattingsmåte under oppholdet (basert på data for RVU fly 2012 og Gjesteundersøkelsen 2011)

Transportmiddel brukt ved utreise fra Norge er første trinn i inndelingen av materialet. Deretter inndeles det på *de enkelte utreisesteder og ruter/linjer*, så etter *bostedsland*, dernest etter *formål* (ferie- eller yrkesreisende og andre), og til slutt etter *oppholdslengde* (dags- eller overnattingsbesøkende).

Når det gjelder totaltrafikken for hvert utreisested, mottas trafikk tall for fergene fra transportselskapene. For jernbaneovergangene får vi tall fra NSB og SJ. Trafikken med bussene estimeres ut fra data fra tellinger og intervjuer utført ved Oslo bussterminal i 2011 kombinert med oversikten over antall bussavganger i 2012. For overgangene på veg bygger RVU utenlandske besøkende på oppgaver over totaltrafikken i 2012 som vi har fått fra Statens vegvesen, Trafikverket i Sverige og det finske og norske tollvesen, samt egne tellinger fra 2011 og 2010. Oppgaver over totaltrafikken på lufthavnene er mottatt fra Avinor, supplert med tall fra Moss lufthavn Rygge og Sandefjord lufthavn Torp.

Inndelingen av populasjonen som nevnt ovenfor har også vært anvendt for å vekte intervjudataene fra tidligere års undersøkelser etter *strata* av populasjonen (mht. transportmåte, formål, nasjonsfordeling, etc.) for å kunne gjøre beregninger av totaltrafikken for de ulike delene av populasjonen. De vektete strukturdataene fra Gjesteundersøkelsen 2011 og 2010 har således vært anvendt på trafikkdataene i undersøkelsen for 2012. En detaljert oversikt over disse strata finnes i avsnitt 2.3 i TØI rapport nr. 1166/2011.

2.4 Praktisk gjennomføring

2.4.1 Fergetrafikken

For året 2012 har TØI mottatt detaljert fergestatistikk fra alle de fire fergeselskapene som trafikkerer ruter mellom Norge og utlandet. Fergestatistikken gir opplysninger om antall passasjerer fordelt på bostedsland, type kjøretøy (eventuelt uten kjøretøy), antall svippsturpassasjerer som reiser fram og tilbake med samme båt og (for noen ruter) oppholdets varighet.

2.4.2 Trafikken på veg

På veg er de nødvendige data hentet inn dels ved hjelp av Statens vegvesens automatiske kjøretøytellinger for 2012. For å estimere sentrale variabler som nasjonalitet, oppholdslengde, kjøretøyenes passasjerbelegg etc. ble data fra nummerskiltregistreringer og intervjuer fra 2011 anvendt og lagt inn i beregningene for totaltrafikken på veg for 2012. Beregningene forutsetter dermed at det ikke har vært vesentlige endringer i trafikkstrukturen siden 2011 (mht. f. eks. nasjonalitetsfordeling, oppholdslengde, reiseformål, personbelegg).

Ved overgangene Svinesund, Ørje, Magnor og Teveldal har Statens vegvesen kontinuerlige tellinger hele døgnet og hele året (tellepunkter på nivå 1). Ved Lutnes er det plassert ut mobile telleapparater i deler av året. Også i Nordland bygger en på periodiske tellinger foretatt av Statens vegvesen. For alle grenseoverganger i Troms og Finnmark har det finske og norske tollvesenet gitt oppgaver over antall utpasserte kjøretøyer etter registreringsland.

Ved overgangene fra og med Trøndelag og nordover ble det også foretatt registreringer av grensetrafikken i 2012 av Statens vegvesen. Når det gjelder vegovergangene i Troms og Finnmark, har vi dessuten fått oppgaver over totaltrafikken fra tollvesenet i Finland og Norge.

2.4.3 Trafikken med tog, rutebuss og fly

Fra NSB og SJ er det mottatt statistikk over totaltrafikken på de fire grenseovergangene ved Kornsjø, Charlottenberg, Storlien og Vassijaure fordelt på måned. Ved Oslo bussterminal ble det innhentet oversikt over antall bussavganger. Data fra intervjuene i Gjesteundersøkelsen på tog (2010) og på rutebuss (2011) i har gitt grunnlag for fordeling av passasjertrafikken på blant annet bostedsland, reiseformål og overnattingsmåte, disse fordelingene ble deretter anvendt på totaltrafikktallene fra 2012 for å beregne strukturen i trafikken.

Avinor har bidratt med statistikk over tallet på utreiste passasjerer fra Norge til utlandet og antall utenlandske charterpassasjerer til Norge. Dessuten gjennomførte Avinor i samarbeid med TØI en større reisevaneundersøkelse på alle landets lufthavner gjennom hele året 2012. Vi har i betydelig grad bygget på data fra denne undersøkelsen for å fordele passasjerene etter bostedsland, reiseformål og oppholdslengde.

2.4.4 Andre transportmidler

Oslo Havnevesen og Bergen Havnevesen har gitt oppgaver over cruisetrafikken i de to havnene. Sammen med innsamlet statistikk fra Cruise Norway har dette gitt grunnlag for å estimere omfanget av den utenlandske cruisetrafikken i Norge (tabell 3.16 og 3.17). Cruisepassasjerene overnatter om bord i skipene, og regnes derfor ikke med blant overnattingsgjestene i Norge, men skiller ut som egen kategori.

Personer som har besøkt Norge i egen fritidsbåt eller privat fly omfattes ikke av RVU – utenlandske besøkende. Det samme gjelder personer som sykler eller går til fots, bruker snøscooter eller går på ski over grensen. For alle disse kategoriene er det mangelen på adekvate registreringsmidler som er problemet. Det antas likevel at tallet på utenlandske gjester som unngår registrering på denne måten, er beskjedent i forhold til det totale omfanget av besøkende.

2.5 Vekting og usikkerhet

2.5.1 Vekting

Den statistikken TØI får fra transportselskapene, Avinor og lufthavnene, de automatiske kjøretøytellingene og de manuelle registreringene på veg gir grunnlaget for å produsere oversiktsstatistikken. Det vil si oversikter over antall reisende på alle utreisesteder fordelt på bostedsland. Det ble som nevnt ikke gjennomført intervjuer i RVU – utenlandske besøkende i 2012, og dermed heller ikke noen spørreundersøkellesbasert vekting av resultatene for 2012. De anvendte dataene fra Reisevaneundersøkelsen på fly (Avinor/TØI) og fra Gjesteundersøkelsen 2011 (2010) er imidlertid vektet etter bl.a. utreisested, nasjonalitet, reiseformål osv. Prosedyrene for vektingen av disse er beskrevet i rapporteringen fra de respektive undersøkelserne.

2.5.2 Om usikkerheten i resultatene

Dersom man på forhånd, før stratifisering, av ulike grunner bestemmer seg for å utelukke deler av populasjonen, betegnes dette i litteraturen som *dekningsfeil* (Salant og Dillman, 1994). I denne undersøkelsen er det noen få feilkilder av denne typen, blant annet som en konsekvens av begrensende ressurser. Noen av de mindre veggrenseovergangene er ikke dekket av undersøkelsen, og noen er dekket i mindre grad enn de ideelt sett burde være. Videre dekker ikke undersøkelsen personer som besøker Norge med fritidsbåt, tråsykkel eller til fots, da slike besøk ikke registreres. Det er grunn til å tro at dekningsfeilene i denne undersøkelsen er beskjedne og at de ligger godt innenfor de øvrige usikkerhetsmarginer.

Ved automatiske og manuelle registreringer kan det oppstå mange typer *målefeil*. Dette kan skyldes tekniske problemer som for eksempel feil med apparatur, eller det kan skyldes dårlige værforhold, uleselige kjennemerker på biler og en rekke andre forhold. Det kan også skyldes menneskelig svikt av ulike slag.

Siden det ikke ble gjennomført noen intervjuer av utreisende utlendinger i Reisevaneundersøkelsen – utenlandske besøkende i 2012, må en basere seg på siste tilgjengelige intervjudata fra Gjesteundersøkelsen for å beregne f. eks. nasjonsfordeling, oppholdslengde, reiseformål, kjøretøybelegg og type kjøretøy

(sistnevnte for veggrenseovergangene). Det gjelder særlig for reisende på veg, tog og rutebuss, hvor det ikke foreligger noen nye data for 2012, og man må basere seg fullt og helt på tidligere års undersøkelser. Har det vært vesentlige endringer i strukturen på viktige variable, som f. eks. andel svensker eller tyskere, andel arbeidspendlere eller forretningsreisende, oppholdslengde osv., kan det medføre feilkilder i beregningene av strukturen i totaltrafikken i 2012. Imidlertid er disse nøkkelvariablene erfaringsmessig rimelig stabile over tid, slik at strukturdata fra 2011 og 2010 fortsatt har rimelig gyldighet bruk i for beregningene for 2012. For reisende med fly og ferge har en som nevnt nytt datagrunnlag for 2012 fra hhv. Avinors RVU fly og opplysninger fra fergeselskapene om nasjonsfordeling, oppholdslengde etc.

Dataene fra fergeselskapene regnes generelt for å være av god kvalitet. En ulempe er det at vi ikke får gode omfangstall fra de landene som har få turister med ferge til Norge (med unntak for ett selskap), fordi disse ofte inkluderes i restkategorien «andre land».

For trafikken på veg er kvaliteten på totalstatistikken for 2012 god, men siden vi må bruke strukturdata fra Gjesteundersøkelsen i 2011 og 2010, vil det være noe usikkerhet i anslagene. Størst absolutt usikkerhet er knyttet til tallene for gjester fra Sverige og Finland, der relativt små feilanslag i estimatene for reisemål og reisens varighet kan gi betydelige feilanslag på anslått reiseomfang. For vegtrafikken fra disse landene antas det en usikkerhet på +/- 6 – 10 prosent. Særlig er det ved grenseovergangen på Svinesund en del usikkerhet i fordelingen på feriegjester og andre reisende, spesielt for det svenske markedet. Det er følgelig et behov for å forbedre datagrunnlaget på veg gjennom flere tellinger og intervjuer, men dette er i stor grad avhengig av tilgang på flere ressurser.

Grunnlaget for undersøkelsen på jernbane og rutebuss er generelt bra, gitt at det ikke har vært vesentlige endringer i nøkkelvariabler som nasjonsfordeling, oppholdslengde, reisemål etc. i 2012.

Fordelingen av flypassasjerene på bostedsland og reisemål, samt estimatene for oppholdets varighet, hentes fra Avinors Reisevaneundersøkelse på fly 2012. Avinors undersøkelser er svært omfattende, og gir et godt grunnlag for blant annet nasjonsfordeling. En må likevel huske at reisevaneundersøkelsene på fly er utvalgsundersøkelser og derfor belagt med usikkerhet. På grunn av at ankomster med fly har et stort omfang, kan selv små relative feilanslag utgjøre betydelige absolutte feil.

I tabellene i denne rapporten er tallene avrundet til tusen enheter, i noen tabeller er enheten hundre. *Tallet 0 brukes når antallet er mindre enn 500 respektive 50.* Såpass spesifiserte oppgaver kan imidlertid gi inntrykk av en nøyaktighet som ikke er reell. *Når tallene refereres, bør man derfor avrunde dem ytterligere.*

3 Hovedresultater for hele året 2012

I dette kapitlet gis en samlet oversikt over den utenlandske forretnings- og ferietrafikken til Norge for hele året 2012. Oversikten gis vesentlig i form av tabeller og korte kommentarer til disse i dette kapitlet, mens det er mer fylldig kommentartekst til tallene for vintersesongen og sommersesongen separat i hhv. kapittel 4 og 5, og for høstsesongen i Vedlegg 1.

3.1 Totaloversikt for utenlandske besøk og gjestedøgn

Drøyt sju millioner utenlandske besøkende kom til Norge i 2012. Av disse var i overkant av fem millioner overnattingsgjester, mens nesten 1,3 millioner var på en dagsreise. I tillegg er det beregnet at om lag 588 000 utenlandske cruisepassasjerer kom på besøk til én eller flere norske havner. Det var hele 130 000 flere passasjerer enn i 2011, og flere enn noen gang.

Tabell 3.1: Utenlandske forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge i 2012. Enhet = 1000.

Table 3.1: Foreign business and holiday travel in Norway 2012 (in thousands). Border registration upon departure from Norway. Refer to Table A in the report Summary for row category translation.

	I alt	Veg	Ferge	Cruise	Fly	Tog/Rutebuss
Ankomster i alt	7 021	2 859	1 002	588	2 439	133
- På dagsreise	1 278	882	226		158	11
- Cruisepassasjerer*	588			588		
- Overnattingsgjester	5 155	1 977	776		2 281	122
-- på tjenestereise	1 157	227	66		841	23
-- på feriereise	3 998	1 750	710		1 440	99
Gjestedøgn i alt	33 654	10 271	6 950		15 824	609
- på tjenestereise	5 637	975	446		4 097	119
- på feriereise	28 017	9 296	6 504		11 727	490
Motorkjøretøyer i alt	1 262	1 067	195			
- Personbiler	1 156	974	182			
- Bobiler	70	63	7			
- Biler m/campingvogn	18	15	3			
- Turbusser	18	15	3			

*Merk at tall for cruisepassasjerer gjelder utenlandske passasjerer som har hatt ett eller flere besøk i norske havner.

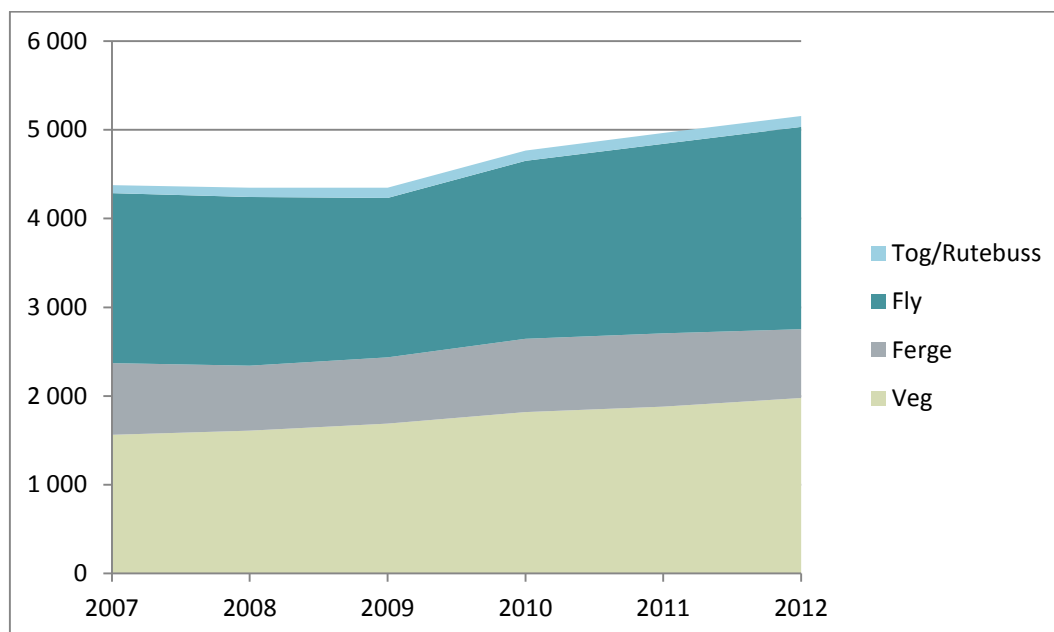
Det var en økning på fire prosent i antallet overnattingsgjester i 2012, samme relative vekst som for året før. Nesten 5,2 millioner utenlandske overnattingsgjester i 2012 er det høyeste tallet som noen gang er registrert i Norge. Det var vekst i antall reisende med alle transportmidler, unntatt ferge, som gikk ned seks prosent fra 2011.

Tabell 3.2: Utenlandske overnattingsgjester i Norge 2007-2012 etter transportmiddel ved utreise. Enhet = 1000.

Table 3.2: Foreign overnight visitors in Norway, 2007-2012, by transport mode upon departure (in thousands).

	2007	2008	2009	2011	2012	Endring i % 2011-2012
I alt	4 377	4 347	4 346	4 963	5 155	4
Veg	1 562	1 610	1 688	1 879	1 977	5
Ferge	808	731	748	827	776	-6
Fly	1 916	1 901	1 798	2 137	2 281	7
Tog/Rutebuss	92	106	113	121	122	1

Fra 2007 til 2012 har økningen i antall overnattingsgjester vært størst for reisende på veg og med fly, mens det har kommet færre turister med ferge i denne perioden. Antall flyreisende som overnattet i Norge økte med sju prosent i 2012. Reisende på veg har også hatt jevn og stabil vekst, og antallet ankomster på veg økte med fem prosent i 2012.

Figur 3.1: Utenlandske forretnings- og ferietrafikk i Norge i perioden 2007-2012 etter transportmåte for overnattingsgjester. Tusen ankomster.

Figure 3.1: Foreign business and holiday travel in Norway 2007- 2012 (thousand arrivals) by mode of transport for overnight visitors. (From top to bottom graph area: Train and scheduled bus, airplane, ferry and road traffic).

Det var en vekst i både den utenlandske ferietrafikken og i yrkes- og forretningstrafikken til Norge i 2012, og størst var veksten for yrkesreisende. I alt

foretok utlendingene drøyt 33 millioner overnattinger i Norge dette året, dvs. tre prosent flere overnattinger enn i 2011.

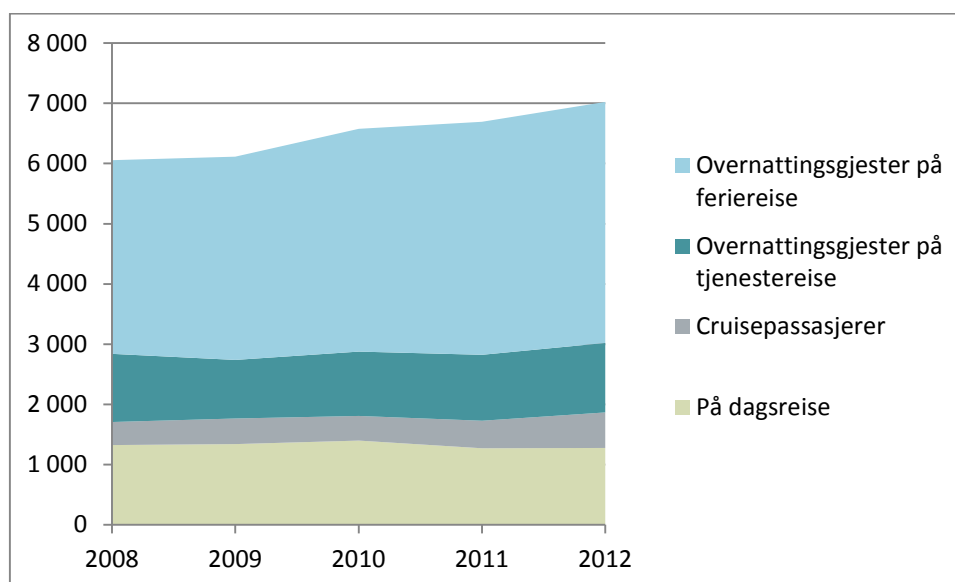
Tabell 3.3: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge 2008–2012. Enbet = 1000.

Table 3.3: Foreign business and holiday travel in Norway, 2008–2012 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	2008	2009	2010	2011	2012	Endring i % 2011–2012
Ankomster i alt	6 054	6 114	6 578	6 693	7 021	3
- På dagsreise	1 326	1 338	1 400	1 273	1 278	0
- Cruisepassasjerer*	381	430	411	457	588	29
- Overnattingsgjester	4 347	4 346	4 767	4 963	5 155	4
-- på tjenestereise	1 135	971	1 064	1 096	1 157	6
-- på feriereise	3 212	3 375	3 703	3 867	3 998	3
Gjestedøgn i alt	28 726	28 802	31 346	32 596	33 654	3
- på tjenestereise	5 614	4 859	5 257	5 290	5 637	7
- på feriereise	23 112	23 943	26 089	27 306	28 017	3
Motorkjøretøyer i alt	1 153	1 218	1 284	1 249	1 262	1
- Personbiler	1 060	1 125	1 188	1 145	1 156	1
- Bobiler	55	56	58	68	70	3
- Biler m/campingvogn	21	21	21	18	18	1
- Turbusser	17	16	17	18	18	3

*Omfatter cruisepassasjerer som har besøkt én eller flere norske havner.

Veksten i antall ankomster i perioden 2008 til 2012 har i første rekke kommet for overnattende feriegjester, mens antallet yrkesreisende har omsider passert 2008 nivået igjen. Antallet cruisepassasjerer har økt betydelig, mens antallet dagsreisende har gått noe ned.

Figur 3.2: Utenlandsk forretnings- og ferietrafikk i Norge i perioden 2008-2012 etter type reise. Tusen ankomster.

Figure 3.2: Foreign business and holiday travel in Norway 2008-2012 (thousand arrivals) by type of travel. (From top to bottom graph area: Holiday overnight guests, business overnight guests, cruise passengers, day visitors).

I 2012 var det vekst i antall overnattingsgjester fra alle de andre nordiske landene, samt mange andre europeiske land. Frankrike, Belgia, Japan og nasjoner i gruppen "Øvrige land" (utenom Europa) er blant de markedene som har hatt en nedgang i 2012.

Tabell 3.4: Utenlandske overnattingsgjester i Norge etter bostedsland 2008–2012 og etter transportmiddel ved utreise for året 2012. Enhet = 1000.

Table 3.4: Foreign overnight visitors in Norway 2008–2012 and by country of residence and transport mode upon departure (2012) (in thousands).

	2008	2009	2010	2011	2012	2012		
						Endring i % 2011–2012	Veg og ferge	Fly, tog og rutebuss
I alt	4 347	4 346	4 767	4 963	5 155	4	2 753	2 402
Sverige	1 130	1 239	1 336	1 339	1 411	5	1 060	351
Danmark	571	539	545	538	580	8	361	219
Finland	260	239	250	294	320	9	244	77
Storbritannia	341	302	307	319	349	9	19	330
Nederland	195	188	194	203	214	5	102	112
Belgia	40	37	51	47	45	-4	12	33
Frankrike	127	128	133	134	124	-7	12	112
Tyskland	603	617	730	719	722	0	474	249
Italia	60	62	69	85	89	4	31	58
Sveits	39	41	49	61	64	6	20	45
Østerrike	27	28	31	36	41	14	13	28
Spania	77	68	74	71	71	0	3	68
Polen	202	188	206	195	203	4	100	103
Russland	64	69	82	108	116	7	89	27
Europa ellers	231	198	256	322	326	1	161	166
USA	136	132	160	164	165	0	3	162
Japan	29	25	28	27	17	-39	0	17
Øvrige land	215	246	266	301	299	-1	51	248

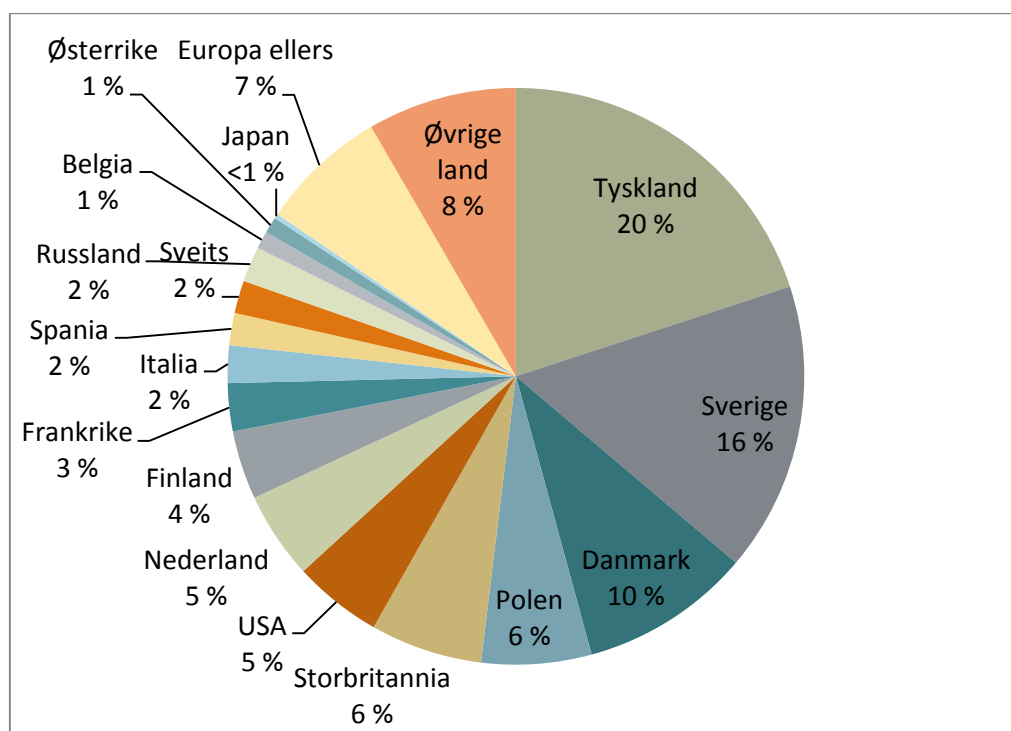
Det var også vekst i antall gjestedøgn i fra nærmest alle europeiske nasjonaliteter fra 2011 til 2012. En liten nedgang i antall gjestedøgn fra tyske og franske besøkende ble mer enn oppveid av en økning i andre europeiske besøkende. En relativt klar nedgang i antall gjestedøgn fra japanske besøkende ble også langt på vei oppveid av økningen fra andre land utenom Europa.

Tabell 3.5: Utenlandske gjestedøgn i Norge etter bostedsland 2009–2012 og gjennomsnittlig antall gjestedøgn per reisende og gjestedøgn etter transportmiddel ved utreise 2012. Enhet for gjestedøgn = 1000.

Table 3.5: Foreign guest nights in Norway by country of residence 2009–2012 and average number of guest nights per traveler and guest nights by mode of transport upon departure 2012 (in thousands).

					2012			
	2009	2010	2011	2012	Gj. ant. døgn	Endring i % 2011–2012	Veg og ferge	Fly, tog og rutebuss
I alt	28 802	31 346	32 596	33 654	6,5	3	17 221	16 433
Sverige	4 896	5 034	5 175	5 478	3,9	6	4 011	1 467
Danmark	3 137	3 140	3 032	3 236	5,6	7	2 234	1 002
Finland	936	1 013	1 179	1 300	4,1	10	971	329
Storbritannia	1 730	1 860	1 938	2 118	6,1	9	207	1 911
Nederland	1 646	1 581	1 598	1 650	7,7	3	967	683
Belgia	256	309	315	331	7,4	5	136	195
Frankrike	987	1 014	955	909	7,3	-5	135	774
Tyskland	5 512	6 817	6 792	6 741	9,3	-1	5 018	1 723
Italia	447	507	672	711	8,0	6	320	391
Sveits	333	400	532	618	9,6	16	274	344
Østerrike	222	235	262	308	7,6	18	121	187
Spania	547	539	602	610	8,6	1	34	576
Polen	1 753	1 955	1 951	2 082	10,3	7	950	1 132
Russland	460	542	673	671	5,8	0	443	228
Europa ellers	1 857	2 126	2 329	2 408	7,4	3	1 104	1 304
USA	1 422	1 539	1 654	1 682	10,2	2	17	1 665
Japan	141	134	146	87	5,2	-40	0	87
Øvrige land	2 520	2 601	2 791	2 825	9,5	1	390	2 435

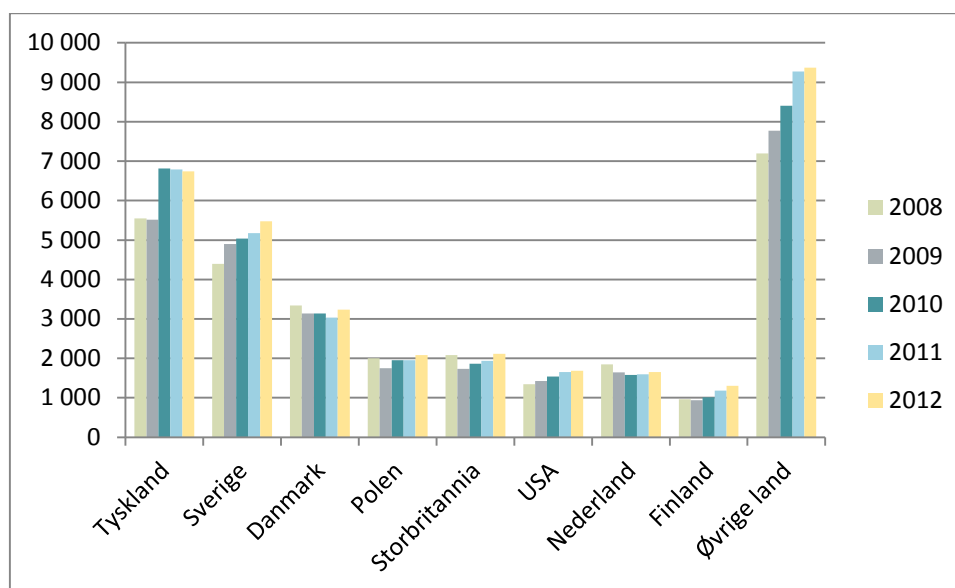
Tyske gjester hadde alene ca. en femtedel av alle utenlandske gjestedøgn i Norge i 2012, mens svensker og dansker stod for drøyt en fjerdedel til sammen. Besøkende fra Polen, Storbritannia, Nederland og USA hadde også om lag en fjerdedel av gjestedøgnene til sammen.

Figur 3.3: Gjestedøgn for utenlandske besøkende etter bostedsland. 2012. Prosentandel.

Figure 3.3: Guest nights for foreign visitors, by country of residence, 2012 (Percentage share).

I perioden 2009-2012 har antall svenske, finske og amerikanske (USA) gjestedøgn i Norge vokst jevnt, mens antall danske og nederlandske gjestedøgn har falt en del perioden sett under ett. Bosatte i land i kategorien ”Øvrige land” utenom de som er spesifisert i figuren hadde også en betydelig vekst i antall gjestedøgn i perioden.

Figur 3.4: Utenlandske gjestedøgn i Norge i perioden 2008-2012 etter bostedsland. Tusen gjestedøgn.

Figure 3.4: Foreign guest nights in Norway 2008-2012 (thousand guest nights) by country of residence.

3.2 Ferie- og fritidsreiser

Utenlandske feriegjester er i gjennomsnitt en uke (sju døgn) i Norge. De som reiser med ferge og fly er her i gjennomsnitt lengst. Flest ankommer via en av grenseovergangene på veg, men stadig flere kommer med fly.

Tabell 3.7: Antall ankomster og gjestedøgn for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge 2010–2012, fordelt etter transportmiddel ved utreise 2012. Enhet = 1000.

Table 3.7: Number of arrivals and guest nights for foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway, 2010–2012, by mode of transport upon departure, 2012 (in thousands).

	2010	2011	2012	2012			
	I alt	I alt	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/ Rute-buss
Feriegjester, overnattet	3 703	3 867	3 998	1 750	710	1 440	99
Gjestedøgn	26 089	27 306	28 017	9 296	6 504	11 727	490
Gj. ant. døgn i Norge	7,0	7,1	7,0	5,3	9,2	8,1	5,0

De tre siste årene har ferie- og fritidstrafikken fra utlandet, målt i antall ankomster, vokst betydelig. Veksten har, i absolutte tall, vært sterkest for feriegjester fra Sverige og Tyskland, men også flere andre markeder har hatt relativt stor økning. Blant disse er Russland, Italia og alpelandene Sveits og Østerrike.

Tabell 3.8: Utenlandske ferietrafikk i Norge etter bostedsland. Antall ankomster for overnattingsgjester 2007–2012. Enhet = 1000.

Table 3.8: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of arrivals for overnight visitors, 2007–2012 (in thousands).

	Antall ankomster						Endring i %
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2011–2012
I alt	3 296	3 213	3 375	3 703	3 867	3 998	3
Sverige	796	820	955	1 038	1 054	1 109	5
Danmark	449	439	433	443	427	452	6
Finland	214	214	200	213	249	269	8
Storbritannia	235	203	194	191	191	207	9
Nederland	155	152	154	153	162	170	5
Belgia	26	24	23	32	31	31	0
Frankrike	106	99	105	109	107	99	-7
Tyskland	544	496	527	629	621	626	1
Italia	48	42	47	53	68	70	3
Sveits	37	30	34	40	49	54	10
Østerrike	21	20	21	24	28	33	17
Spania	65	61	56	58	58	55	-4
Polen	129	163	155	158	151	156	3
Russland	37	48	53	62	81	91	12
Europa ellers	146	168	135	184	253	240	-5
USA	120	85	92	117	118	120	2
Japan	20	16	18	22	21	13	-39
Øvrige land	148	133	167	177	198	205	3

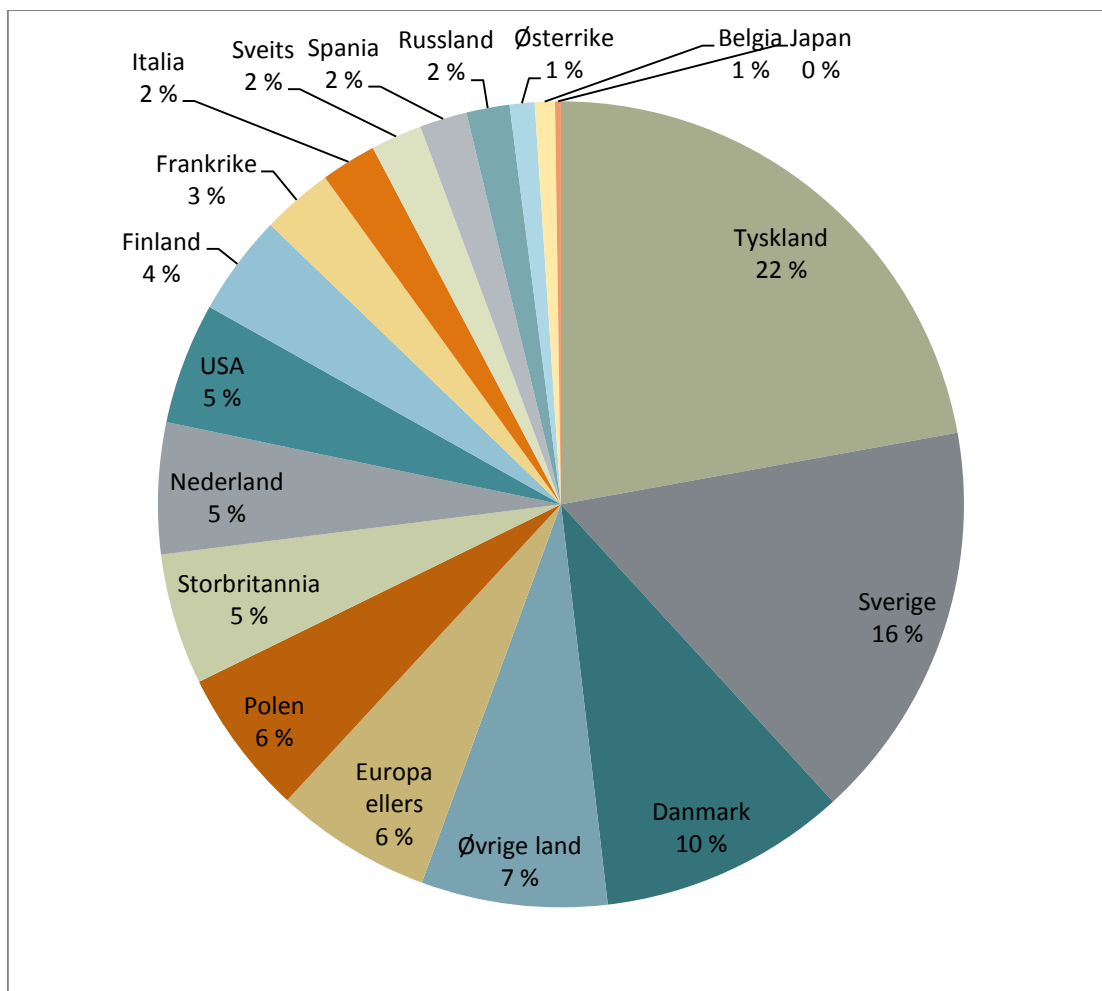
Antallet utenlandske gjestedøgn for ferietrafikken økte med tre prosent fra 2011 til 2012. Feriegjester fra Sveits, Østerrike og Finland hadde størst relativ vekst i antall gjestedøgn i Norge i 2012, men det også var god vekst fra turister fra våre skandinaviske naboland. Ferieturister fra Japan, samt Tyskland, Frankrike, Spania og enkelte andre europeiske land (Europa ellers) hadde derimot færre feriegjestedøgn i Norge i 2012 enn i 2011.

Tabell 3.9: Utenlandske ferietrafikk i Norge etter bostedsland. Antall gjestedøgn 2007–2012. Enhet = 1000.

Table 3.9: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of guest nights, 2007–2012 (in thousands).

	Antall gjestedøgn						Endring i %
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2011–2012
I alt	24 194	23 112	23 943	26 089	27 306	28 017	3
Sverige	3 189	3 289	3 925	4 028	4 206	4 490	7
Danmark	2 800	2 828	2 745	2 761	2 624	2 781	6
Finland	759	797	800	885	1 025	1 132	10
Storbritannia	1 701	1 448	1 281	1 337	1 386	1 473	4
Nederland	1 579	1 654	1 493	1 413	1 429	1 473	1
Belgia	267	242	213	239	254	266	5
Frankrike	932	855	898	915	844	799	-5
Tyskland	5 468	4 917	4 999	6 266	6 266	6 198	-1
Italia	419	343	382	435	601	622	3
Sveits	313	257	304	360	487	576	18
Østerrike	167	160	187	208	236	279	18
Spania	607	504	476	462	538	531	-1
Polen	1 177	1 617	1 481	1 478	1 602	1 640	2
Russland	277	317	334	379	471	485	3
Europa ellers	1 423	1 389	1 424	1 640	1 912	1 756	-8
USA	1 383	1 002	1 084	1 242	1 351	1 363	1
Japan	87	79	93	91	100	65	-35
Øvrige land	1 646	1 414	1 824	1 950	1 974	2 088	6

Tyske feriereisende stod for 22 prosent av utenlandske feriegjestedøgn i Norge i 2012, og svenske og danske henholdsvis 16 og 10 prosent. Bosatte i europeiske land representerer i alt 88 prosent av de utenlandske gjestedøgnene, og de resterende 12 prosent kommer fra feriegjester utenom Europa.

Figur 3.5: Gjestedøgn for utenlandske feriereisende etter bostedsland. 2012. Prosentandel.

Figure 3.5: Foreign guest nights for holiday travelers, by country of residence, 2012 (Percentage share).

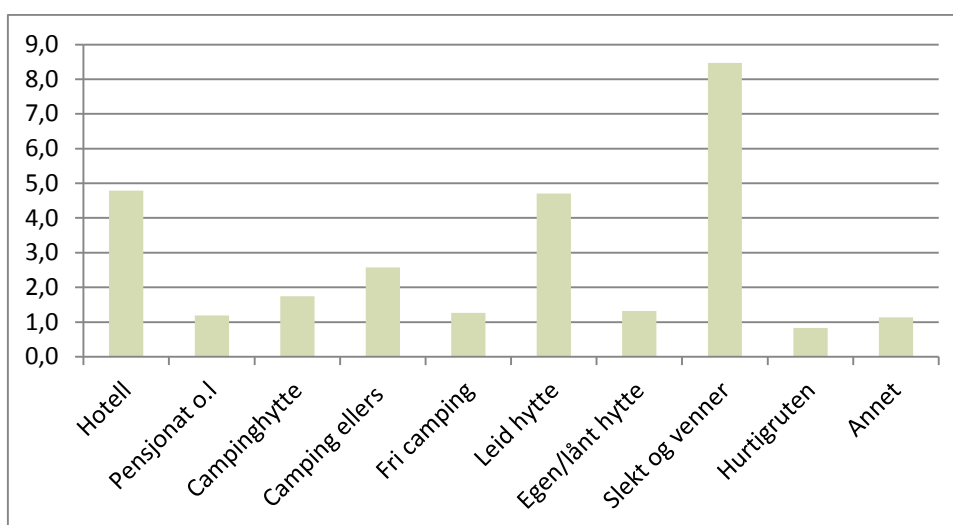
Svenske og finske feriegjester kommer som oftest til Norge med bil på en av vegovergangene, mens for dansker og tyskere med bil er ferge den mest foretrukne reisemåte til og fra Norge. Flyet er viktigste transportmiddel for feriegjester fra Storbritannia og de fra mer fjerntliggende land. De fleste som ankommer med tog eller rutebuss er svensker eller dansker (tabell 3.10).

Tabell 3.10: Antall ankomster for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge etter bostedsland og transportmiddel ved utreise. 2012. Enhet = 1000.

Table 3.10: Arrivals of foreign holiday visitors with at least one overnight in Norway, by country of residence and mode of transport upon departure, 2012 (in thousands).

	I alt	Prosent	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
I alt	3 998	100	1 750	710	1 440	99
Sverige	1 109	28	878	22	145	65
Danmark	452	11	93	237	117	5
Finland	269	7	228	1	40	0
Storbritannia	207	5	9	9	187	3
Nederland	170	4	58	39	72	2
Tyskland	626	16	146	297	179	4
Europa ellers	828	21	339	57	420	12
Øvrige land	338	8	0	49	281	8

Beregninger basert på overnattingsfordelingen for feriegjestene fra 2011 anvendt på totale overnattingstall for 2012¹ gir et ca. 8,5 millioner utenlandske overnattinger hos slekt eller venner, ca. 6,0 millioner overnattinger på leid, lånt eller egen hytte, og knapt 6,0 millioner overnattinger på hotell eller pensjonat og lignende. Om lag 5,6 millioner overnattinger skjedde i en eller annen form for camping.

Figur 3.6: Gjestedøgn for utenlandske feriegjester etter overnattingsmåte. 2012. Millioner gjestedøgn.

Figure 3.6: Foreign guest nights for holiday travelers, by type of accommodation, 2012 (million guest nights).

Det kom om lag 70 000 utenlandske bobiler til Norge i 2012, dette er det høyeste registrerte tallet noensinne. Antallet utenlandske biler med campingvogn var det samme som året før, med nesten 18 000 biler med vogner som passerte grensene.

¹ I motsetning til 2011 ble det i 2012 ikke utført intervjuer i undersøkelsen som kunne gi opplysninger om fordeling på overnattingsform. Derfor er fordelingen fra Gjesteundersøkelsen 2011 anvendt på besøkstallene for 2012 for å beregne antall overnattinger i hver enkelt overnattingskategori.

Det var også omtrent 18 000 utenlandske turbusser som krysset grensen til Norge i 2012, noe som var litt flere enn året før.

Tabell 3.12: Antall utenlandske bobiler, biler med campingvogn og turbusser utreist fra Norge etter registreringsland. 2011-2012.

Table 3.12: Number of foreign motor home vehicles, cars with caravans and foreign-registered tour coaches departing Norway, by country of residence, 2011–2012.

	2011			2012		
	Bobiler	Biler med campingvogn	Turbusser	Bobiler	Biler med campingvogn	Turbusser
I alt	68 100	17 700	17 500	70 400	17 900	17 900
Sverige	15 600	4 500	7 600	16 800	4 800	8 000
Danmark	1 900	3 000	1 200	1 900	3 000	1 200
Finland	13 100	1 300	1 000	13 400	1 400	1 100
Nederland	4 800	2 500	500	5 000	2 400	500
Tyskland	18 200	4 400	2 000	18 200	4 300	1 900
Øvrige land	14 500	2 000	5 200	15 100	2 000	5 200

Over en halv million reisende med utenlandske turbusser stod til sammen for nesten 2,4 millioner gjestedøgn i Norge 2012. Tilsvarende gjestedøgnsvolum for reisende med bobiler og biler med campingvogn var henholdsvis 2,4 og 0,7 millioner.

Tabell 3.13: Utenlandske bobiler, biler med campingvogn og turbusser utreist fra Norge. Gjennomsnittlig personbelegg, antall ankomster, gjennomsnittlig oppholdstid i Norge og antall gjestedøgn. 2012.

Table 3.13: Number of foreign motor home vehicles, cars with caravans and foreign-registered tour coaches departing Norway. Average number of persons per vehicle, number of arrivals, average number of guest nights during the stay in Norway and total number of guest nights. 2012.

	Bobiler	Biler med campingvogn	Turbusser
Antall kjøretøyer	70 400	17 900	17 900
Gjennomsnittlig personbelegg	2,6	2,7	30
Antall ankomster	183 000	48 000	537 000
Gjennomsnittlig ant. døgn i Norge	12,9	14,6	4,5
Antall gjestedøgn	2 361 000	701 000	2 417 000

3.3 Forretnings- og tjenestereiser

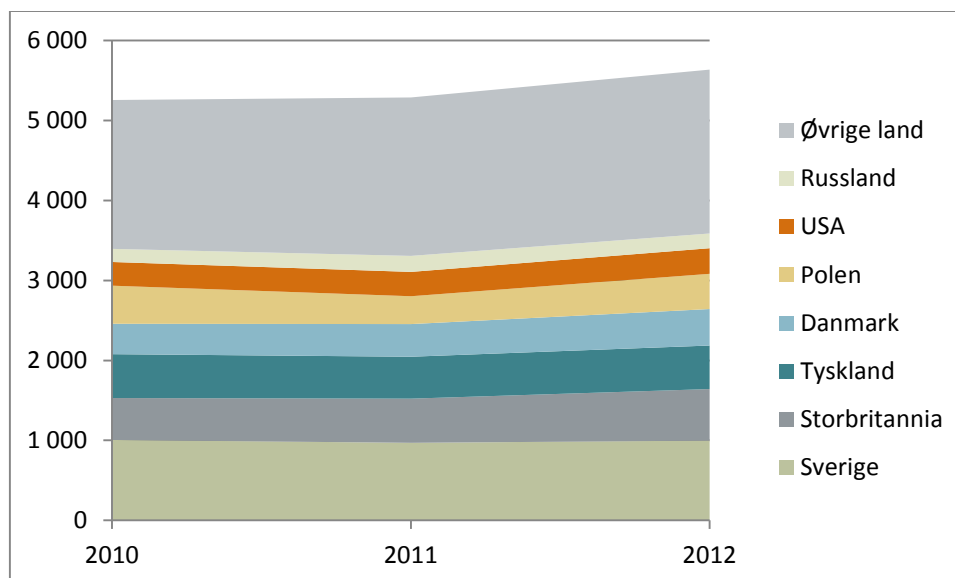
Antall forretnings- og tjenestereisende til Norge økte med seks prosent i 2012, og antall yrkesgjestedøgn økte med sju prosent. Sverige er det klart viktigste markedet for yrkesrelaterte gjestedøgn, fulgt av Storbritannia, Tyskland, Danmark, og Polen.

Tabell 3.14: Utenlandske forretningstrafikk i Norge etter bostedsland. Antall ankomster og antall gjestedøgn for overnattingsgjester. 2010–2012. Enhet = 1000.

Table 3.14: Foreign business travel in Norway by country of residence. Arrivals and guest nights for overnight guests, 2010–2012 (in thousands).

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2010	2011	2012	Endring i % 2011 - 2012	2010	2011	2012	Endring i % 2011 - 2012
I alt	1 064	1 096	1 157	6	5 257	5 290	5 637	7
Sverige	298	285	302	6	1 006	969	988	2
Danmark	102	112	128	15	379	408	455	12
Finland	38	45	51	15	128	154	168	9
Storbritannia	117	129	142	10	523	552	645	17
Nederland	41	41	44	8	168	169	177	5
Belgia	19	16	14	-10	70	61	65	7
Frankrike	24	28	25	-8	99	111	110	-1
Tyskland	101	98	96	-1	551	526	543	3
Italia	16	18	19	9	72	71	89	25
Sveits	9	12	11	-10	40	45	42	-7
Østerrike	7	7	8	3	27	26	29	12
Spania	16	13	16	19	77	64	79	23
Polen	48	44	47	7	477	349	442	27
Russland	20	27	25	-5	163	202	186	-8
Europa ellers	71	66	86	24	486	417	541	30
USA	43	46	44	-4	297	303	319	5
Japan	6	6	4	-38	43	46	22	-52
Øvrige land	88	103	94	-8	651	817	737	-10

Det var 5,6 millioner gjestedøgn fra yrkes- og forretningsbesøkende til Norge i 2012. Veksten i yrkesgjestedøgn har tatt seg opp igjen i 2012 etter å ha flatet noe ut i 2011.

Figur 3.7: Gjestedøgn for utenlandske forretningsreisende etter bostedsland, 2010-2012. Tusen gjestedøgn.

Figure 3.7: Foreign guest nights for business travelers, by country of residence, 2010-2012 (thousand guest nights).

3.4 Dagsreiser og cruisetrafikk

3.4.1 Dagsreiser

Antall utenlandske dagsreiser til Norge i 2012 gikk opp med én prosent sammenlignet med 2011, men er fortsatt godt under nivået fra 2010. Det meste av nedgangen etter 2010 skyldes færre svenske og finske dagsreiser på veg.

Tabell 3.15: Utenlandske dagsreiser i Norge etter bostedsland, 2010–2012 og etter transportmiddel ved utreise 2012. Enhet = 1000.

Table 3.15: Foreign day visitors in Norway by country of residence 2010–2012, and transport mode upon departure 2012 (in thousands).

	I alt			Endring i % 2011–2012	Transportmiddel ved utreise 2012		
	2010	2011	2012		Ferge	Veg	Fly/tog/ rutebuss
I alt	1 400	1 273	1 278	1	226	882	170
Sverige	878	761	804	6	12	748	44
Danmark	122	114	121	6	83	7	31
Finland	152	146	83	-43	0	78	5
Storbritannia	16	21	29	41	1	2	27
Tyskland	138	126	132	5	112	8	12
Øvrige land	94	105	109	5	18	40	51

3.4.2 Cruisetraffikk

Tallet på cruiseturister som besøkte én eller flere norske havner i 2012 er beregnet til 588 000 passasjerer. Det er det høyeste tallet noen sinne, og hele 29 prosent mer enn året før. Det var i 2012 mer enn dobbelt så mange cruiseturister på besøk som i 2003. Antall skipsanløp i havnene økte også kraftig i 2012, og har passert 2 000 anløp.

Tabell 3.16: Cruisetrafikken i norske havner. Tallet på skipsanløp og antall utenlandske passasjerer. Beregnede tall. 2003–2012.

Table 3.16: Cruise traffic in Norwegian harbours. Number of ship arrivals and number of foreign passengers. Estimated counts, 2003-2012.

År	Antall skipsanløp	Antall passasjerer *
2003	1 358	254 000
2004	1 401	302 000
2005	1 497	324 000
2006	1 504	355 000
2007	1 452	332 000
2008	1 633	381 000
2009	1 572	430 000
2010	1 647	411 000
2011	1 679	457 000
2012**	2 064	588 000

Datakilder: Cruise Norway, Oslo Havnevesen og Bergen Havnevesen

**"Antall passasjerer" i årene 2003-2006 er antall cruisepassasjerer som har besøkt enten Oslo, Bergen eller eventuelt begge disse havner. For årene 2007-2012 gjelder "antall passasjerer" de som har besøkt *én eller flere* norske havner.

***"Antall passasjerer" og "antall anløp" for 2012 er basert på estimater på grunnlag av tilgjengelige tall per oktober 2012.

Det kommer stadig flere cruiseturister til Norge fra mange ulike land, men Tyskland og Storbritannia er fortsatt de to klart største markedene. Både Tyskland, Storbritannia, USA og Spania er blant de kildeland som har hatt betydelig vekst i antall cruiseturister på besøk i Norge i 2012.

Tabell 3.17: Antall utenlandske cruisepassasjerer etter bostedsland. Beregnede tall. 2007–2012.

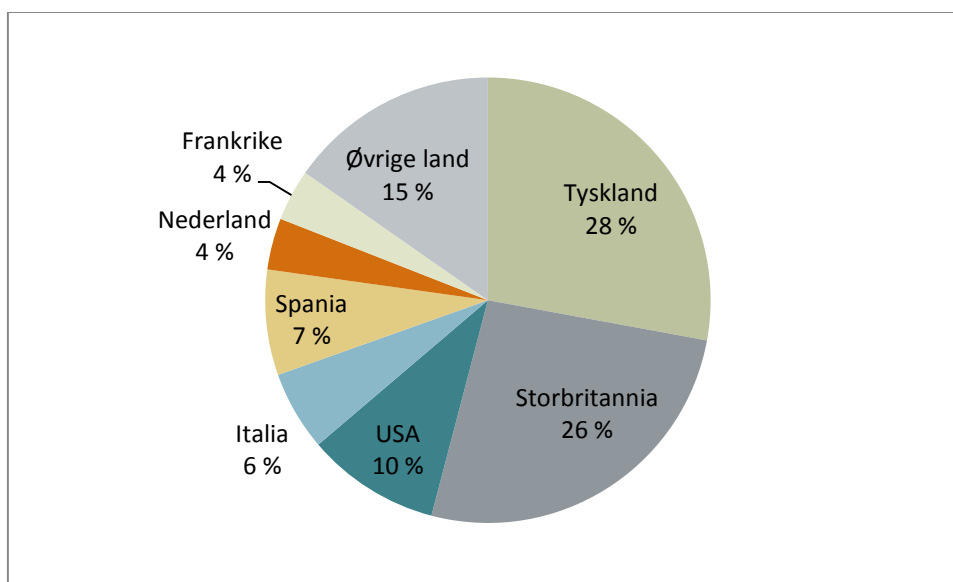
Table 3.17: Cruise traffic in Norwegian harbours. Foreign passengers by country of residence. Estimated counts, 2007-2012.

Bostedsland	Antall cruisepassasjerer*					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012**
I alt	332 000	381 000	430 000	411 000	457 000	588 000
Tyskland	82 000	95 000	116 000	142 000	151 000	164 000
Storbritannia	96 000	115 000	118 000	98 000	112 000	154 000
USA	46 000	45 000	50 000	47 000	46 000	57 000
Italia	25 000	25 000	34 000	28 000	29 000	34 000
Spania	23 000	28 000	31 000	25 000	27 000	45 000
Nederland	5 000	8 000	14 000	11 000	18 000	22 000
Frankrike	11 000	11 000	13 000	11 000	15 000	22 000
Øvrige land	44 000	54 000	54 000	49 000	59 000	90 000

* "Antall cruisepassasjerer" i 2006 er antall cruisepassasjerer som har besøkt enten Oslo, Bergen eller eventuelt begge disse havner. For årene 2007-2012 gjelder antall passasjerer de som har besøkt én eller flere norske havner.

**"Antall passasjerer" og "antall anløp" for 2012 er basert på estimater på grunnlag av tilgjengelige tall per oktober 2012.

Tyskland sender fortsatt relativt flest cruisepassasjerer til Norge (28 prosent av utenlandske passasjerer), men Storbritannia (26 prosent) nærmer seg Tyskland som viktigste marked. USA og flere sør- og mellomeuropeiske land er også viktige cruisemarkeder for Norge.

Figur 3.8: Markedsandel for utenlandske cruisepassasjerer etter bostedsland. Beregnede tall. 2012. Prosentandel.

Figure 3.8: Market share of cruise traffic in Norwegian harbours. Foreign passengers by country of residence. Estimated counts, percentage share 2012.

4 Hovedtall for vintersesongen 2012

4.1 Totaloversikt over ankomster og gjestedøgn

Tabell 4.1 viser hovedresultatene for vintersesongen 2012. Det kom mer enn 1,6 millioner utenlandske besøkende til Norge i de fire første månedene i 2012. Det er det høyeste antallet ankomster registrert for vintersesongen noen gang. Av de utenlandske besøkende var det 1,24 millioner overnattingsgjester, noe som er en økning på seks prosent i forhold til året før.

Tabell 4.1: Utenlandske ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge vintersesongen 2012. Enhet = 1000.

Table 4.1: Foreign business and holiday travel in Norway, winter season 2012 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
Ankomster i alt	1 622	687	270	629	38
- På dagsreise	383	262	76	40	4
- Overnattingsgjester	1 240	424	194	589	33
-- på tjenestereise	344	70	13	252	10
-- på feriereise	895	355	180	337	23
Gjestedøgn i alt	6 822	1 922	1 212	3 532	156
- på tjenestereise	1 558	243	78	1 192	45
- på feriereise	5 264	1 679	1 134	2 340	111

Nesten 630 000 besøkende reiste til Norge med fly vinteren 2012. Fly er klart den viktigste transportmåten for yrkes- og forretningsreisende, og nær tre av fire yrkesreisende brukte fly ved utreise fra Norge vinteren 2012. Feriereisende er derimot i langt større grad bilturister, tre av fem ferieturister kom enten via grenseovergangene på vei eller med bil på ferge.

Veksten i antall vinterankomster var på sju prosent i perioden 2008 til 2012, og antall gjestedøgn økte med 13 prosent i samme periode, til tross for en nedgang i årene 2009-2010 (under finanskrisen) i forhold til nivået i 2008.

Til sammen tilbrakte utenlandske besøkende nesten 6,8 millioner gjestedøgn i landet fra januar til april 2012. Det er fem prosent mer enn i 2011, og det er det høyeste antallet gjestedøgn registrert i vintersesongen noen gang. Feriemarkedet er klart dominerende målt i antall gjestedøgn, siden drøyt tre av fire (77 prosent) utenlandske gjestedøgn tilbrakt om vinteren 2012 hadde ferie og fritid som hovedformål.

Tabell 4.2 viser utviklingen i besøket for vintersesongen i perioden 2008-2012. Antallet utenlandske yrkes- eller forretningsreisende viste en nedgang på én prosent fra vinteren 2011 til vinteren 2012. Antallet innkommende feriereisende har derimot økt med ni prosent vinteren 2012, og det var syv prosent flere feriegjestedøgn.

Tabell 4.2: Utenlandske forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge vintersesongene 2007–2011. Enhet = 1000.

Table 4.2: Foreign business and holiday travel in Norway, winter seasons 2007–2011 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	2008	2009	2010	2011	2012	Endring i % 2011–2012
Ankomster i alt	1 515	1 456	1 472	1 524	1 622	4
På dagsreise	383	365	358	355	383	8
Overnattingsgjester	1 131	1 091	1 114	1 169	1 240	6
-- på tjenestereise	337	294	327	349	344	-1
-- på feriereise	794	797	787	820	895	9
Gjestedøgn i alt	6 044	6 060	6 232	6 480	6 822	5
- på tjenestereise	1 398	1 302	1 506	1 570	1 558	-1
- på feriereise	4 646	4 758	4 726	4 910	5 264	7

Tabell 4.3 og 4.4 viser henholdsvis antall overnattingsgjester og gjestedøgn for vintersesongene 2008–2012 etter bostedsland. Finland, Nederland og Sverige hadde sterkest relativ vekst i antall overnattingsgjester i Norge i vintersesongen fra 2011 til 2012, mens det kom færre fra Danmark og ”Øvrige land” (utenom Europa).

Tabell 4.3: Utenlandske overnattingsgjester i Norge vintersesongene 2008–2012 etter bostedsland. Enhet = 1000.

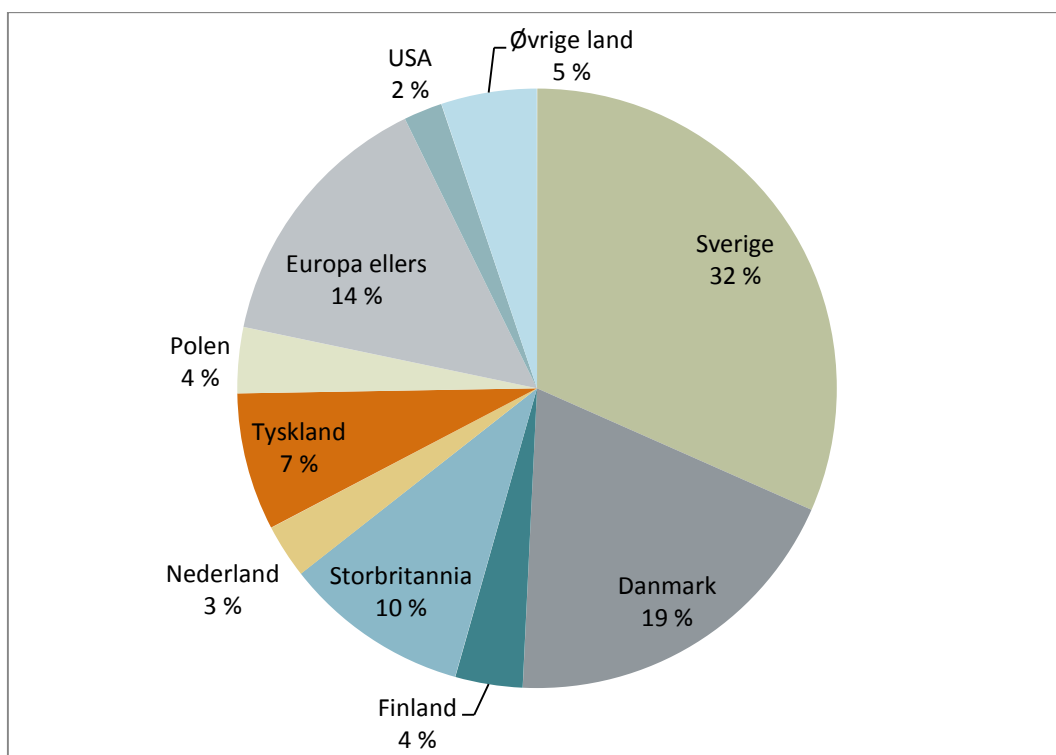
Table 4.3: Foreign overnight visitors in Norway, winter seasons 2008–2012, by country of residence (in thousands).

	2008	2009	2010	2011	2012	Endring i % 2011–2012
I alt	1 131	1 091	1 114	1 169	1 240	6
Sverige	351	351	351	367	392	7
Danmark	255	238	230	224	237	-3
Finland	35	31	36	38	45	18
Storbritannia	105	101	106	114	124	9
Nederland	30	27	27	32	36	13
Tyskland	98	85	99	90	92	2
Polen	43	46	48	43	44	1
Europa ellers	132	135	137	169	179	6
USA	24	22	21	25	26	6
Øvrige land	58	55	59	67	64	-4

Figur 4.1 viser fordelingen av andelene overnattingsgjester på de ulike nasjonalitetene. Vinteren 2012 utgjorde svenskene 32 prosent av de utenlandske overnattingsgjestene og danskene 19 prosent, til sammen om lag halvparten av de utenlandske overnattingsgjestene i Norge vinteren 2012. Finnene utgjør bare en liten andel (ca. fire prosent) av overnattingsgjestene om vinteren.

Britene utgjør også et viktig marked målt i antall overnattingsgjester (10 prosent), de var flere enn tyskerne (sju prosent) og nederlenderne (tre prosent) i Norge vinteren

2012. Besøkende fra Polen utgjorde fire prosent, og andre europeiske land 14 prosent.

Figur 4.1: Utenlandske overnattingsgjester i Norge etter bostedsland vintersesongen 2012. Prosent.

Figure 4.1: Foreign overnight visitors in Norway, winter season 2012, by country of residence (Per cent).

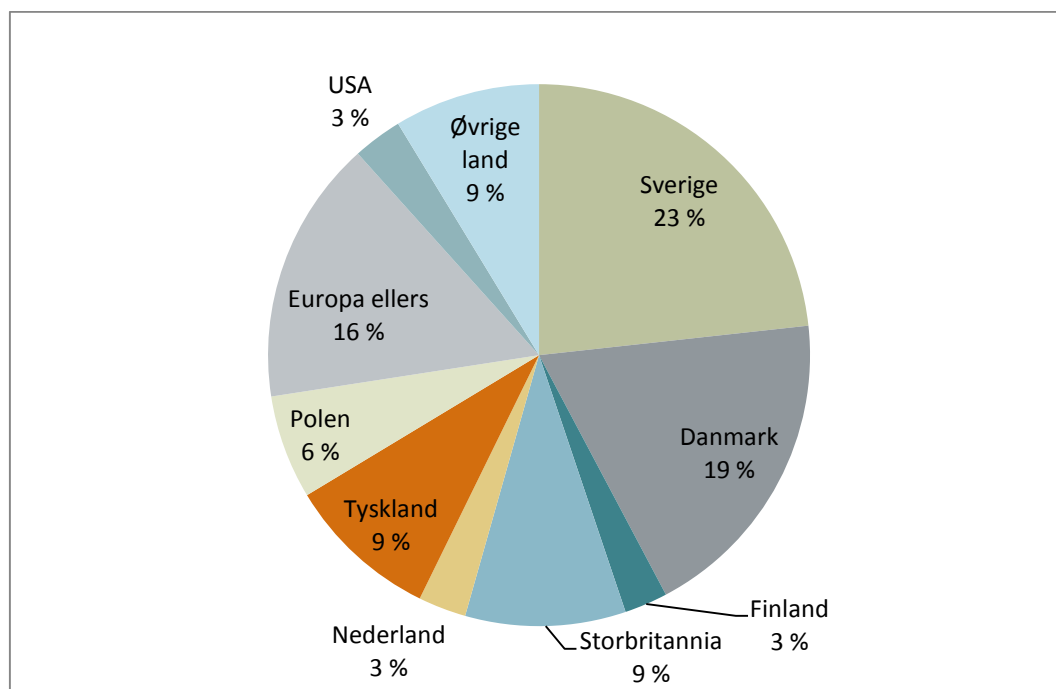
Sverige og Danmark er de to klart viktigste markedene målt i antall gjestedøgn i vintersesongen (tabell 4.4 og figur 4.2). Andre viktige land er Tyskland, Storbritannia og Polen. Det var vekst i antall gjestedøgn blant besøkende fra bl.a. Sverige, Danmark, Finland, Nederland og Storbritannia. Det var også en liten vekst i antall gjestedøgn blant besøkende i kategorien "Europa ellers" (utover europeiske land spesifisert i tabellen), mens besøkende fra "Øvrige land" (verden ellers, utenom Europa og USA) hadde færre gjestedøgn vinteren 2012 enn året før.

Tabell 4.4: Utenlandske gjestedøgn i Norge vintersesongene 2008–2012 etter bostedsland. Enhet = 1000.

Table 4.4: Foreign guest nights in Norway, winter seasons 2008–2012, by country of residence (in thousands).

	2008	2009	2010	2011	2012	Endring i % 2011–2012
I alt	6 044	6 060	6 232	6 480	6 822	5
Sverige	1 288	1 528	1 397	1 485	1 587	7
Danmark	1 429	1 342	1 248	1 203	1 295	8
Finland	1 39	114	125	135	176	30
Storbritannia	606	522	599	588	653	11
Nederland	156	149	145	166	195	17
Tyskland	706	614	714	619	621	0
Polen	349	367	467	414	423	2
Europa ellers	747	820	824	1 043	1 077	3
USA	180	179	161	200	201	0
Øvrige land	444	425	552	627	594	-5

Figur 4.2 viser at svensker og dansker til sammen stod for 42 prosent av alle utenlandske gjestedøgn vinteren 2012. Briter og tyskere hadde ni prosent hver av totalt antall gjestedøgn, og polakkene seks prosent. Overnattende fra Finland, USA og Nederland utgjorde bare ni prosent til sammen, mens "Europa ellers"-nasjonalitetene stod for ca. 16 prosent til sammen.

Figur 4.2: Utenlandske gjestedøgn i Norge etter bostedsland. Vintersesongen 2012. Prosent.

Figure 4.2: Foreign guest nights in Norway by country of residence, Winter season 2012 (per cent).

4.2 Feriereisende

Tabell 4.5 viser ferie- og fritidsbaserte ankomster og gjestedøgn i vintersesongene 2010-2012. Det var oppgang i både antall ankomster og gjestedøgn i 2012 for det viktige nordiske markedet. Det samme var det i det britiske, nederlandske og tyske feriemarkedet og de fleste andre europeiske land. Også USA og en del andre utenfor Europa hadde vekst i ferie- og fritidstrafikken til Norge i denne perioden. Til sammen var det en vekst på ni prosent i antall ankomster og sju prosent i antall gjestedøgn i ferie- og fritidssegmentet fra vinteren 2011 til vinteren 2012. Det er særlig ankomster med fly som har økt mest, med 50 000 flere ferieankomster vinteren 2012 enn året før.

Tabell 4.5: Utenlandske ferietrafikk i Norge vintersesongene 2010-2012 etter bostedsland. Antall ankomster og antall gjestedøgn for ferierende overnattingsgjester. Absolutte tall og endring fra 2011 til 2012 i prosent. Enhet = 1000

Table 4.5: Foreign holiday travel in Norway, winter seasons 2010-2012 by country of residence. Number of arrivals and guest nights for overnight guests (in thousands). Absolute numbers and percentage change from 2011 to 2012.

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2010	2011	2012	Endring i % 2011-2012	2010	2011	2012	Endring i % 2011-2012
I alt	787	820	895	9	4 726	4 910	5 264	7
Sverige	261	271	294	9	1 139	1 198	1 293	8
Danmark	193	188	198	5	1 135	1 092	1 159	6
Finland	18	21	26	27	68	77	104	35
Storbritannia	63	64	72	12	406	376	426	13
Nederland	16	21	25	20	103	123	152	24
Tyskland	69	63	67	6	564	487	510	5
Polen	35	32	33	3	332	290	274	-6
Europa ellers	91	110	126	14	564	753	798	6
USA	10	12	15	20	97	121	137	13
Øvrige land	31	38	40	4	318	393	411	5

5 Hovedtall for sommersesongen 2012

I dette kapitlet presenteres tall for sommersesongen (mai–september) 2012 og sammenligninger med tidligere år hvor det er aktuelt. Tallene er endelige.

5.1 Totaloversikt over ankomster og gjestedøgn

5.1.1 All utenlandsk ferie- og forretningstrafikk for alle transportmidler

Undersøkelsen dekker, som tidligere nevnt, alle transportformer og både ferie- og forretningsreiser. Totaltallene for sommersesongen 2012 er gjengitt i tabell 5.1.

Sommeren 2012 kom det nesten 3,5 millioner utenlandske besøkende til Norge, eksklusiv cruisepassasjerer. Blant de besøkende var omlag 530 000 på dagsreise, og mesteparten av disse reiste enten via veggrenseovergangene eller med ferge. Av de ca. tre millioner overnattingsgjesterne reiste omtrent 40 prosent av landet ut på veg og omtrent like stor andel med fly. I tillegg reiste en halv million besøkende ut med ferge, og ca. 56 000 med enten tog eller rutebuss.

Tabell 5.1: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge sommersesongen 2012. Enhet = 1000.

Table 5.1: Foreign business and holiday travel in Norway, summer season 2012 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
Ankomster i alt	3 492	1 583	590	1 258	62
- På dagsreise	532	374	90	63	6
- Overnattingsgjester	2 960	1 209	500	1 195	56
--på tjenestereise	496	100	32	357	7
-- på feriereise	2 464	1 109	468	838	49
Gjestedøgn i alt	21 955	7 149	5 207	9 277	322
- på tjenestereise	2 678	532	220	1 889	37
- på feriereise	19 277	6 617	4 987	7 388	285

Mesteparten av turisttrafikken med private kjøretøyer var med personbil (608 000 biler) som transportmiddel, mens 64 000 bobiler og 16 000 biler med campingvogn krysset grensen til Norge i løpet av sommersesongen 2012. Rundt 10 000 rutebussar besøkte også Norge denne sommeren.

Samlet var det en økning i antall ankomster fra 2011 til 2012 på ca. 150 000 inkludert cruisepassasjerer (tabell 5.2). Antall overnattende har økt med fire prosent (70 000

personer), antall dagsbesøkende har gått ned med åtte prosent (48 000), mens antall cruisepassasjerer økte med hele 29 prosent (131 000). Det var om lag 588 000 cruisepassasjerer som besøkte Norge i 2012, disse foretok om lag 2,5 millioner dagsbesøk i norske havner til sammen.

Tabell 5.2: Utenlandske forretnings- og ferietrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge sommersesongene 2008–2012. Enhet = 1000.

Table 5.2: Foreign business and holiday travel in Norway, summer seasons 2008-2012 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	2008	2009	2010	2011	2012	Endring i % 2011– 2012
Ankomster i alt	3079	3 559	3 918	3 928	4 080	4
- På dagsreise	626	648	696	580	532	-8
- Cruisepassasjerer*	381	430	411	457	588	29
- Overnattingsgjester	2 453	2 481	2 811	2 891	2 960	2
-- på tjenestereise	494	413	462	451	496	10
-- på feriereise	1 960	2 069	2 350	2 440	2 464	1
Gjestedøgn i alt	18 943	18 869	21 021	21 542	21 955	2
- på tjenestereise	2 853	2 360	2 530	2 315	2 678	16
- på feriereise	16 090	16 509	18 491	19 227	19 277	0

* Antall cruisepassasjerer omfatter alle som har besøkt en eller flere norske havner. Alle cruisepassasjerbesøk antas for enkelhets skyld å ha foregått i sommersesongen.

Det var en vekst på hele 33 prosent i antall ankomster om sommeren i perioden 2008 til 2012, og antallet gjestedøgn gikk opp med 16 prosent i løpet av disse fem årene.

Samlet sett stod alle de utenlandske overnattingsgjesterne for om lag 22 millioner gjestedøgn sommeren 2012, noe som er drøyt 400 000 flere enn sommeren 2011. I all hovedsak stammer dette fra mer yrkesreisetrafikk, som økte med ti prosent i ankomster og 16 prosent i gjestedøgn forhold til sommeren 2011. Ferietrafikken har imidlertid ikke økt særlig fra 2011, men en liten økning på 50 000 flere gjestedøgn gjorde likevel at antall gjestedøgn fra ferie- og fritidstrafikken (19,3 millioner) sommeren 2012 var det høyeste som er registrert noen gang. Yrkestrafikken målt i antall gjestedøgn nærmer seg nå igjen toppåret 2008, etter at finanskrisen ga en betydelig nedgang i yrkestrafikken de etterfølgende år.

5.1.2 Alle overnattingsgjester

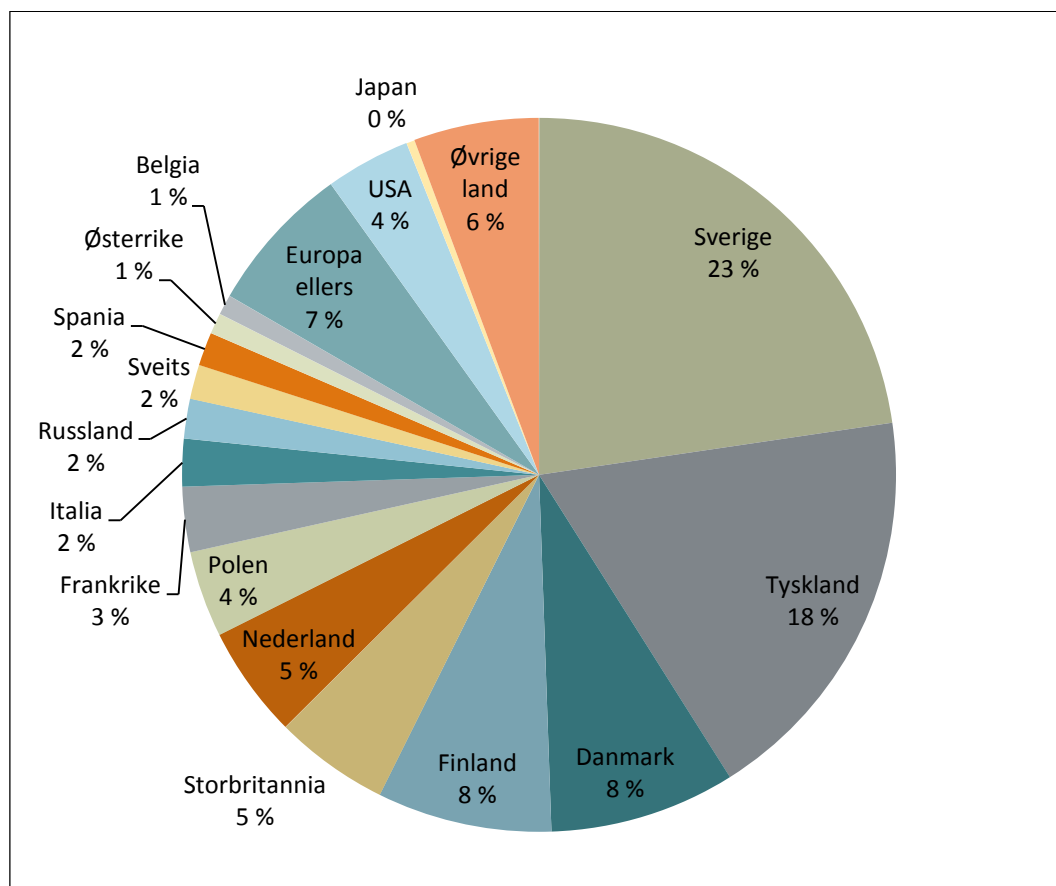
Antallet utenlandske overnattingsgjester økte med to prosent fra sommeren 2011 til sommeren 2012 (tabell 5.3). Økningen har kommet for reisende med fly og på veg, mens antallet reisende med ferje har falt betydelig (åtte prosent færre). Også en del færre (sju prosent) brukte rutebuss eller tog når de reiste ut av Norge.

Tabell 5.3: Utenlandske overnattingsgjester i Norge sommersesongene 2007-2012 etter transportmiddel ved utreise. Enhet = 1000.

Table 5.3: Foreign overnight visitors in Norway, summer seasons 2007-2012, by transport mode upon departure (in thousands).

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Endring i % 2011–2012
I alt	2 539	2 453	2 481	2 811	2 891	2 960	2
Endring i % fra året før	6	-3	1	13	3	2	
Veg	930	959	1 015	1 119	1 152	1 209	5
Ferge	513	430	464	524	542	500	-8
Fly	1 049	1 016	951	1 111	1 137	1 195	5
Tog/Rutebuss	46	49	52	58	61	56	-7

Det framgår av figur 5.1 og tabell 5.4 at Sverige og Tyskland er de viktigste turistmarkedene om sommeren målt i antall overnattingsgjester. Rundt 23 prosent av overnattingsgjestene kommer fra Sverige, mens 18 prosent er tyske. Danskene og finnene utgjør åtte prosent hver.

Figur 5.1: Utenlandske overnattingsgjester i Norge etter bostedsland sommersesongen 2012. Prosent.

Figure 5.1: Foreign overnight visitors in Norway, summer season 2012, by country of residence (Per cent).

Det er særlig markedet i de nordiske land som har hatt god vekst sommeren 2012. Også Storbritannia, Nederland, Sveits og Østerrike har bidratt til økningen. På den annen side har det vært en nedgang i antall overnattingsgjester fra enkelte andre land, blant dem Tyskland, Frankrike, Spania og Belgia. Antallet gjester fra land utenfor Europa, særlig fra Japan, har også hatt en nedgang sommeren 2012.

Tabell 5.4: Utenlandske overnattingsgjester i Norge etter bostedsland sommersesongene 2008-2012. Enhet = 1000.

Table 5.4: Foreign overnight visitors in Norway, summer seasons 2008-2012, by country of residence (in thousands).

	2008	2009	2010	2011	2012	Endring i % 2011-2012
I alt	2 453	2 481	2 811	2 891	2 960	2
Sverige	527	620	671	633	671	6
Danmark	217	216	234	227	249	9
Finland	199	185	189	224	234	5
Storbritannia	165	138	135	136	154	13
Nederland	142	140	146	144	150	4
Belgia	25	22	35	30	27	-8
Frankrike	89	94	96	92	87	-5
Tyskland	432	446	554	555	544	-2
Italia	38	41	45	63	64	3
Sveits	24	27	34	42	46	9
Østerrike	20	21	24	24	28	15
Spania	46	44	51	47	45	-5
Polen	123	97	114	109	116	7
Russland	33	33	42	51	53	4
Europa ellers	144	108	151	200	200	0
USA	90	88	117	115	114	0
Japan	22	18	21	21	11	-48
Øvrige land	117	143	152	178	168	-6

Veksten i antall gjestedøgn fra 2011 til 2012 er først og fremst kommet på fly, med over 520 000 (tabell 5.5). For bilturistenes del har antallet gjestedøgn for de som krysset grensen med bil på veg økte med ca. 330 000 (opp fem prosent), mens det har vært en nedgang i antall gjestedøgn for fergereisende turister på noe over 400 000 (ned sju prosent). Netto har antallet ankomster relatert til bil på veg eller bilferge gått noe ned.

Siden «bunnåret 2008» har antall sommergjestedøgn økt med om lag 3 millioner. Nær halvparten av dette (1,44 millioner) kommer fra vegturister. Fergeturistene hadde en øking på 622 000 gjestedøgn siden 2008 – noe som likevel er færre enn sommeren 2007. For flyturistene var det sommeren 2012 om lag 960 000 flere gjestedøgn enn i 2008. I perioden 2007 – 2012 har veksten i antall gjestedøgn vært både absolutt og relativt sett nært størst for vegturister (30 prosent flere gjestedøgn).

Tabell 5.5: Utenlandske gjestedøgn i Norge. Gjennomsnittlig antall gjestedøgn per reisende og gjestedøgn etter transportmiddel ved utreise sommersesongene 2007–2012. Enhet = 1000.

Table 5.5: Foreign guest nights in Norway, average number of guest nights per traveller, and guest-nights by mode of transport upon departure, summer seasons 2007- 2012 (thousands).

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Endring i % 2011– 2012
I alt	19 728	18 943	18 869	21 021	21 542	21 955	2
Gj. ant. døgn	7,8	7,8	7,6	7,5	7,4	7,4	0
Veg	5 485	5 707	5 592	6 128	6 819	7 149	5
Ferge	5 341	4 585	5 028	5 736	5 619	5 207	-7
Fly	8 595	8 313	7 907	8 826	8 755	9 277	6
Tog/Rutebuss	307	338	342	331	349	322	-8

Tabell 5.6 viser antall gjestedøgn etter turistenes bostedsland og etter transportmåte ved utreise, mens figur 5.2 viser den prosentvise fordelingen av gjestedøgn etter bostedsland.

Tabell 5.6: Utenlandske gjestedøgn i Norge sommersesongene 2009-2012 etter bostedsland og etter bostedsland og transportmiddel ved utreise sommersesongen 2012. Enhet = 1000.

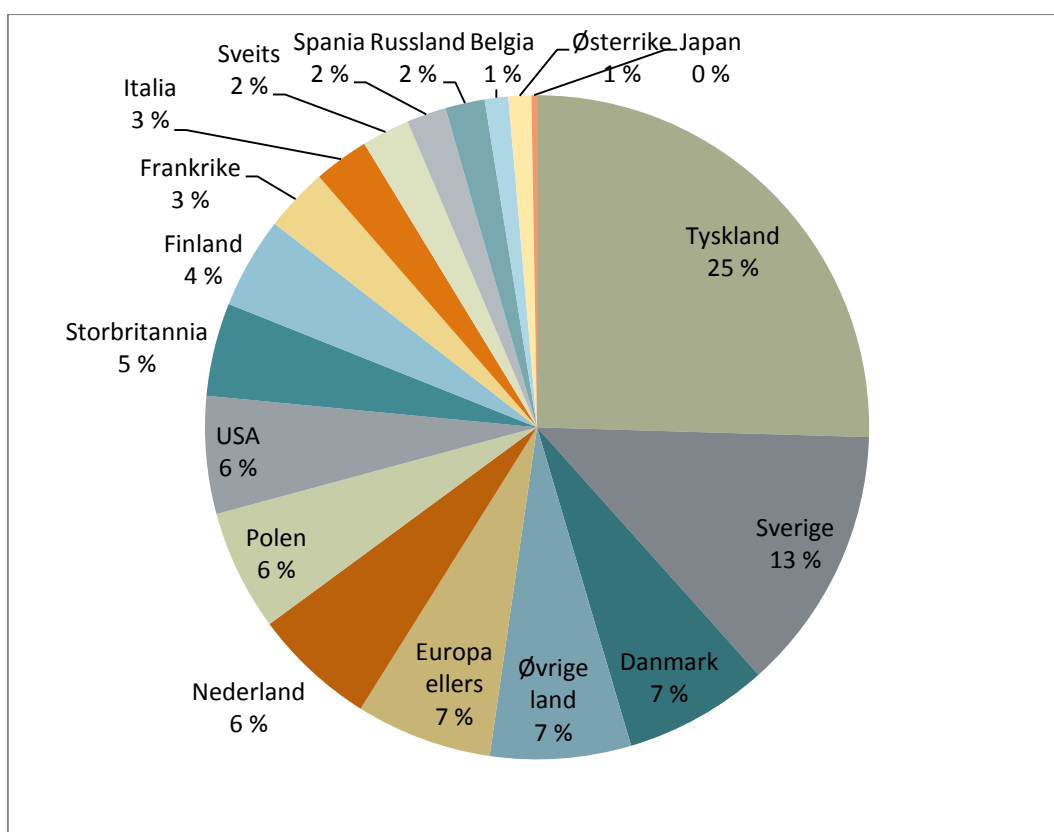
Table 5.6: Foreign guest nights in Norway by country of residence, summer seasons 2009–2012, and by mode of transport upon departure, summer season 2012 (thousands).

	2009	2010	2011	2012					
	I alt	I alt	I alt	I alt	% endr. 2011-12	Gj. ant. døgn	Veg	Ferge	Fly *
I alt	18 869	21 021	21 542	21 955	2	7,4	7 149	5 207	9 277
Sverige	2 595	2 648	2 641	2 821	7	4,2	2 040	48	579
Danmark	1 405	1 526	1 464	1 540	5	6,2	331	683	512
Finland	729	781	926	972	5	4,2	850	2	120
Storbritannia	933	963	1 016	992	-2	6,5	49	133	799
Nederland	1 386	1 308	1 306	1 310	0	8,8	490	390	422
Belgia	190	247	248	250	1	9,2	61	67	116
Frankrike	796	818	718	679	-5	7,8	83	43	546
Tyskland	4 389	5 599	5 680	5 566	-2	10,2	1 228	3 171	1 142
Italia	339	381	561	586	4	9,1	284	28	263
Sveits	254	313	427	510	19	11,1	197	67	234
Østerrike	182	199	205	243	19	8,8	82	30	125
Spania	388	398	429	421	-2	9,4	19	9	386
Polen	942	1 094	1 174	1 287	10	11,1	558	66	661
Russland	282	371	420	420	0	7,9	293	0	125
Europa ellers	1 257	1 456	1 421	1 449	1	7,2	569	202	664
USA	1 043	1 220	1 207	1 250	4	10,9	0	14	1 219
Japan	103	102	104	59	-43	5,4	0	0	57
Øvrige land	1 686	1 597	1 595	1 600	0	8,9	15	254	1 307

*I tillegg kommer reisende med tog og buss.

Av de 22,0 millioner gjestedøgnene tilbrakt av utenlandske besøkende i Norge sto tyskerne for den klart største andelen med nesten 5,6 millioner (25 prosent) - til tross for en liten nedgang sommeren 2012. Svenskene utgjør det nest største markedet (13 prosent) målt antall gjestedøgn om sommeren. Danmark, Finland, Storbritannia, Nederland, Polen og USA er også viktige markeder for norsk reiseliv om sommeren, med rundt én million gjestedøgn eller mer (6-7 prosent) hver.

Samlet sett økte antall utenlandske gjestedøgn med to prosent fra 2011 til 2012. Den største relative (prosentvise) veksten kom for reisende fra landene Sveits, Østerrike, Polen og Italia, samt de nordiske land, mens det var stor relativ nedgang i antallet japanske turister sommeren 2012 sammenlignet med sommeren året før.

Figur 5.2: Utenlandske gjestedøgn i Norge etter bostedsland. Sommersesongen 2012. Prosent.

Figure 5.2: Foreign guest nights in Norway by country of residence, summer season 2012 (per cent).

5.2 Ferie- og fritidsreiser

Omtrent 85 prosent av de utenlandske overnattingsgjestene som besøker Norge er her på en ferie- eller fritidsreise. Overnattende feriegjester står for nesten 90 prosent det totale antall gjestedøgn i perioden mai til september, mens det resterende kan tilskrives yrkesreisende eller besøkende med andre formål. Norge er altså først og fremst et *feriereisemål* når det gjelder utenlandske besøkende om sommeren. Feriereisende omfatter i denne sammenheng også de som besøkte familie eller venner, som til sammen utgjør en drøy tredel av de besøkende om sommeren.

Det er beregnet at det ankom ca. 2,46 millioner utenlandske overnattingsgjester til Norge sommeren 2012, om lag én prosent flere enn foregående sommer. Litt kortere gjennomsnittlig oppholdstid gjorde likevel at antall gjestedøgn kun økte marginalt, fra 19,23 til 19,73 millioner overnattinger.

Tabell 5.7: Antall ankomster og gjestedøgn for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge sommersesongene 2010–2012 og fordelt etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2012. Enhet = 1000.

Table 5.7: Number of arrivals and guest nights for foreign holiday visitors with at least one overnight stay in Norway, summer seasons 2010–2012, and by mode of transport upon departure, summer season 2012 (in thousands).

	2010	2011	2012	Endring i % 2011- 2012	2012			Tog/ Rute- buss
	I alt	I alt	I alt		Veg	Ferge	Fly	
Feriegjester som overnatter	2 350	2 440	2 464	1	1 109	468	838	49
Gjestedøgn	18 491	19 227	19 277	0	6 617	4 987	7 388	285
Gj. ant. døgn i Norge	7,9	7,9	7,4	6	5,9	10,4	7,8	5,8

Sommeren 2012 er det beregnet at det ankom over en halv million svenske feriegjester og nesten like mange tyskere, samt nesten 200 000 dansker og drøyt 220 000 finner på overnattingsferie til Norge (tabell 5.8). Langt de fleste av disse kom på veg eller med ferge. Turister fra land lenger unna bruker fortrinnsvis fly, f. eks. turister fra USA, Japan eller Sør-Europa.

Det var vekst i antall ankomster fra de nordiske landene, Storbritannia, Nederland, Sveits, Østerrike, Russland og Polen, mens det var nedgang eller stagnasjon for øvrige land.

Tabell 5.8: Antall ankomster for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge etter bostedsland sommersesongene 2009–2012 og etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2012. Enhet = 1000.

Table 5.8: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of arrivals for overnight guests, summer seasons 2009–2012, and by mode of transport upon departure, summer season 2012 (in thousands).

	2009	2010	2011	2012	2012		
					Endring i % 2011– 2012	Veg og ferge	Fly, tog og rutebuss
I alt	2 069	2 350	2 440	2 464	1	1 577	887
Sverige	500	550	527	553	5	449	104
Danmark	175	198	186	198	7	138	60
Finland	172	181	213	222	4	206	16
Storbritannia	97	94	92	101	10	15	86
Nederland	124	123	124	128	3	87	41
Belgia	17	24	24	22	-8	11	11
Frankrike	84	85	80	75	-6	11	64
Tyskland	402	505	507	500	-1	378	123
Italia	36	38	55	56	1	30	26
Sveits	24	30	37	41	12	18	23
Østerrike	17	21	22	25	15	11	14
Spania	39	43	41	37	-10	3	34
Polen	85	86	86	90	5	54	37
Russland	24	30	35	37	6	26	12
Europa ellers	81	117	171	157	-9	111	45
USA	70	94	92	92	-1	2	90
Japan	13	17	18	9	-48	0	9
Øvrige land	109	114	130	121	-7	29	92

Til tross for en nedgang på tre prosent, utgjorde tyskerne det klart viktigste markedet for overnattende ferieturister til Norge sommeren 2012 målt i antall gjestedøgn. Tyske feriegjestedøgn utgjorde 27 prosent av det totale antall utenlandske feriegjestedøgn sommeren 2012. Tyskerne hadde flere gjestedøgn enn de nordiske land til sammen (tabell 5.9). Dette til tross for at det var en god vekst i antall gjestedøgn for alle de nordiske landene. Både Storbritannia, Sveits og Østerrike viste relativt god vekst sommeren 2012, mens det var klart færre japanske gjestedøgn og fra andre land utenfor Europa.

Tabell 5.9: Antall gjestedøgn for utenlandske feriegjester med minst én overnatting i Norge etter bostedsland sommersesongene 2009–2012, og etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2012. Enhet = 1000.

Table 5.9: Foreign holiday travel in Norway by country of residence. Number of guest nights, summer seasons 2009–2012, and by mode of transport upon departure, summer season 2012 (in thousands).

	2009	2010	2011	2012	Endring i % 2011– 2012	2012	
						Veg og ferge	Fly, tog og rutebuss
I alt	16 509	18 491	19 227	19 277	0	11 604	7 673
Sverige	2 123	2 262	2 229	2 387	7	1 803	584
Danmark	1 238	1 366	1 282	1 341	5	936	405
Finland	679	750	885	927	5	838	89
Storbritannia	743	764	814	853	5	177	676
Nederland	1 301	1 224	1 192	1 208	1	851	357
Belgia	174	204	217	213	-2	125	88
Frankrike	758	771	676	633	-4	123	510
Tyskland	4 110	5 336	5 429	5 292	-3	4 272	1020
Italia	312	342	520	532	2	308	224
Sveits	240	289	403	485	20	261	224
Østerrike	162	185	193	229	19	110	119
Spania	353	360	402	379	-6	27	352
Polen	821	805	1 015	1 072	6	584	488
Russland	214	267	298	296	-1	195	101
Europa ellers	972	1 128	1 290	1 162	-10	731	431
USA	878	1 029	1 065	1 071	1	13	1 058
Japan	77	75	79	50	-37	0	50
Øvrige land	1 354	1 334	1 238	1 147	-7	250	897

Resultatene fra tidligere års Gjesteundersøkelse viser at innkvartering hos slekt eller venner er den mest vanlige overnattingsmåte målt i antall gjestedøgn. Slik overnatting utgjør om lag en firedel av alle overnattingene for utlendinger på sommerferie i Norge. En nesten like stor andel foretrekker en eller annen form for camping, mens rundt en femdel av ferieovernattingene sommeren forgår på hytte (egen, lånt eller leid hytte). Drøyt en femdel av overnattingene finner sted på hotell, pensjonat, DNT - hytter eller vandrerhjem.

5.3 Forretnings- og tjenestereiser

I det følgende avsnittet presenteres oversikter for utlendinger som har vært på yrkes- eller forretningsreise i Norge i løpet av sommeren 2012.

Tabell 5.10: Utenlandske forretningsreisende med minst én overnatting i Norge etter transportmiddel ved utreise fra Norge. Sommersesongen 2012. Enhet = 1000 for antall ankomster og gjestedøgn.

Table 5.10: Foreign business travellers with at least one overnight stay in Norway, by mode of transport upon departure from Norway, summer season 2012 (in thousands for number of arrivals and guest nights).

	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
Forretningsreisende som overnatter	496	100	32	357	7
Gjestedøgn	2 678	532	220	1 889	37
Gj. ant. døgn i Norge	5,4	5,3	6,9	5,3	5,2

Det kom nesten en halv million forretningsreisende overnattingsgjester til Norge sommeren 2012, disse tilbrakte nesten 2,7 millioner gjestedøgn i Norge (tabell 5.10). Det var dermed igjen en klar oppgang i forretningstrafikken til Norge sommeren 2012 etter en nedgang sommeren 2011 (tabell 5.11). Det ankom flere overnattende yrkesreisende sommeren 2012 enn noen gang registrert før. Antall ankomster gikk opp med ti prosent og antall gjestedøgn med 16 prosent. Flyreisende er dominerende innenfor dette markedet, og det var særlig her oppgangen kom.

Tabell 5.11: Utenlandske forretningstrafikk i Norge etter bostedsland. Antall ankomster og antall gjestedøgn for overnattingsgjester. Sommersesongene 2010, 2011 og 2012. Enhet = 1000.

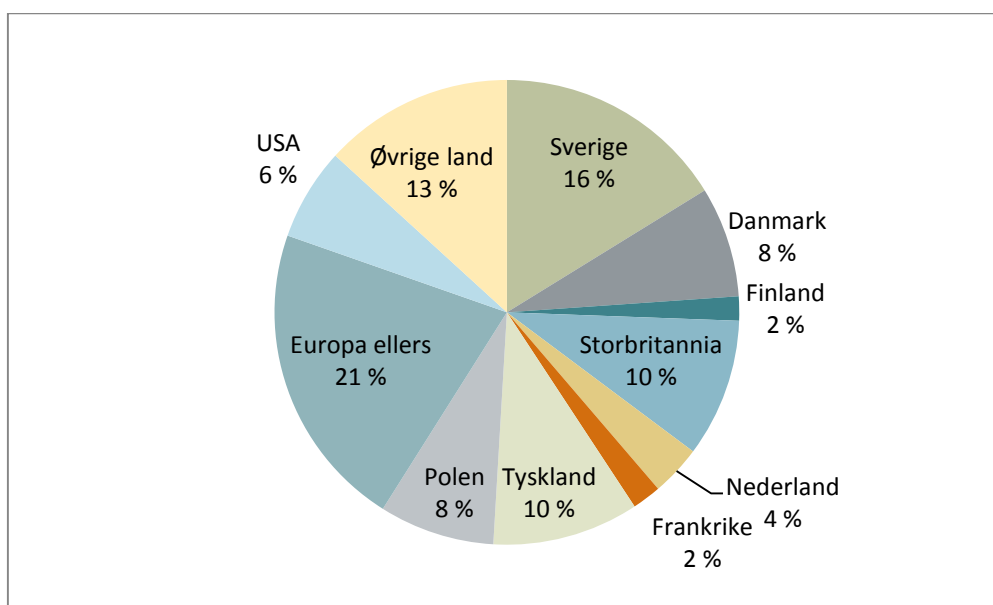
Table 5.11: Foreign business travel in Norway, by country of residence. Arrivals and guest nights for overnight guests summer seasons 2010, 2011 and 2012 (in thousands).

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2010	2011	2012	Endring i % 2011-2012	2010	2011	2012	Endring i % 2011-2012
I alt	462	451	496	10	2 530	2 315	2 678	16
Sverige	121	107	118	10	436	412	434	5
Danmark	36	42	51	21	166	189	206	9
Finland	9	11	13	20	30	41	45	10
Storbritannia	41	44	52	19	200	185	258	39
Nederland	23	20	22	8	103	90	94	4
Frankrike	12	12	12	1	55	50	54	8
Tyskland	49	48	44	-8	264	252	273	8
Polen	27	23	25	11	289	159	215	35
Europa ellers	60	70	89	27	517	427	573	34
USA	24	22	22	0	185	135	172	27
Øvrige land	41	52	49	-5	285	375	354	-6

Det var vekst i yrkestrafikken fra nær sagt alle nasjonaliteter fra 2011 til 2012, med unntak nasjonaliteter i kategorien ”Øvrige land” utenfor Europa (fortrinnsvis Japan), som vist i tabell 5.11. For flere land var det tosifret prosentvis vekst i antall ankomster, og flere passerte nivået fra sommeren 2010.

Sverige fortsatt det klart største utenlandske enkeltmarkedet for yrkesbetingede reiser. Også Tyskland, Storbritannia, Danmark, og Polen (høyt antall overnatningsdøgn), er viktige markeder. Danmark og Finland har hatt god vekst i treårsperioden, også i 2011. Land ellers i Europa utenom de som er spesifisert i tabellen i hadde også betydelig vekst i både antall ankomster og gjestedøgn fra sommeren 2011 til sommeren 2012.

Av utenlandske forretningsgjestedøgn i Norge sommeren 2012 var 16 prosent svenske (figur 5.3).

Figur 5.3: Andel gjestedøgn for overnattingsgjester på yrkesreise, etter bostedsland. Sommersesongen 2012. Prosent.

Figure 5.3: Share of guest nights for overnight business visitors by country of residence, summer season 2012 (per cent).

Reisende fra Tyskland og Storbritannia stod for 10 prosent av gjestedøgnene hver, og reisende fra Danmark åtte prosent. Figuren viser også stor andel gjestedøgn for reisende fra andre land enn de som er spesifisert i tabellen ovenfor (inkl. "Europa ellers", 21 prosent, og "Øvrige land", 13 prosent).

Referanser

- Farstad, Eivind, Arne Rideng og Iratxe Landa Mata (2011): "Gjesteundersøkelsen 2010." TØI rapport 1135/2011. Oslo: Transportøkonomisk institutt.
- Farstad, Eivind, Arne Rideng og Iratxe Landa Mata (2011): "Gjesteundersøkelsen 2011." TØI rapport 1166/2011. Oslo: Transportøkonomisk institutt.
- Salant, Priscilla & Don A. Dillman (1994): "How to conduct your own survey." New York: Wiley.
- United Nations World Tourism Organisation, 1994. Recommendations on tourism statistics. New York, United Nations, Publication. *ST/ESA/STAT/SER/M/83*.

Vedlegg 1: Hovedtall for høstsesongen 2012

Totaloversikt over ankomster og gjestedøgn

Det er beregnet at det kom over 1,3 millioner utenlandske besøkende til Norge i høstsesongen. Det var en økning på seks prosent fra den foregående høsten. Om lag 363 000 av disse kom på dagstur til landet, mens de resterende ca. 956 000 overnattet minst én natt mens de var her. Av overnattingsgjestene var omtrent en tredel på forretnings-/tjenestereise, og de øvrige på feriereise høsten 2012. De forretningsreisende utgjør en større andel av totalt antall ankomster om høsten enn i både vinter- og sommersesongen.

Flest ankommer via en av grenseovergangene på veg, dvs. 590 000 bilreisende, og nesten like mange med fly, 552 000 flypassasjerer. Ferge er et mindre viktig transportmiddel i høstsesongen enn i de andre to sesongene, og bare ca. 143 000 reiste ut sjøveien med ferge.

Til sammen nesten fem millioner gjestedøgn ble tilbrakt i Norge av utenlandske besøkende høsten 2012, hvor av ca. 1,4 millioner forretningsgjestedøgn og 3,5 millioner feriegjestedøgn. Det er i alt sju prosent flere gjestedøgn enn høsten 2011.

Tabell V.1: Utenlandske ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge høstsesongen 2012. Enhet = 1000.

Table V.1: Foreign business and holiday travel in Norway, autumn season 2012 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	I alt	Endr. i % 2011- 2012	Veg	Ferge	Fly	Tog/ rutebuss
Ankomster i alt	1 319	6	590	143	552	34
- På dagsreise	363	7	247	60	55	1
- Overnattingsgjester	956	6	343	83	497	33
-- på tjenestereise	317	7	56	21	233	6
-- på feriereise	639	5	287	61	265	27
Gjestedøgn i alt	4 877	7	1 200	531	3015	131
- på tjenestereise	1 401	0	200	148	1016	37
- på feriereise	3 476	10	1 000	383	1999	94

Relativt korte opphold for de vegreisende i forhold til flypassasjerene, særlig for de nordiske besøkende, gjorde at de flyreisende stod for over så dobbelt så mange gjestedøgn som de som reise på veg – til tross for at de vegreisende var flere.

Tabell V.2 viser utviklingen i høstsesongen for de ulike besøkende nasjonalitetene i perioden 2010-2012. Det har vært en økning i antall ankomster og i antall gjestedøgn både høsten 2011 og 2012. Denne økningen har kommet for de fleste av nasjonalitetene som besøker Norge om høsten.

Svenskene utgjør det desidert største høstmarkedet målt i antall ankomster, og de utgjorde 37 prosent av de besøkende i høstsesongen. Foruten svenskene utgjør danskene, tyskerne og britene de største enkeltmarkedene i høstsesongen.

Tabell V.2: Utenlandske ferie- og forretningstrafikk i Norge etter bostedsland. Antall ankomster og antall gjestedøgn for overnattingsgjester. Høstsesongene 2010, 2011 og 2012. Enhet = 1000.

Table V.2: Foreign holiday and business travel in Norway, by country of residence. Arrivals and guest nights for overnight guests autumn seasons 2010, 2011 and 2012 (in thousands).

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2010	2011	2012	Endring i % 2011-2012	2010	2011	2012	Endring i % 2011-2012
I alt	842	902	956	6	4 094	4 574	4 877	7
Sverige	314	339	349	3	939	1 049	1 070	2
Danmark	81	87	95	9	360	358	394	10
Finland	25	32	41	28	108	118	152	29
Storbritannia	67	69	71	4	297	351	354	1
Nederland	21	27	28	4	109	150	153	2
Frankrike	16	21	14	-32	88	113	95	-16
Tyskland	77	74	86	16	503	492	555	13
Polen	44	43	43	0	394	363	372	2
Russland	18	29	32	10	55	81	91	12
Europa ellers	93	96	100	5	588	627	636	1
USA	22	25	24	-3	164	254	234	-6
Øvrige land	63	62	73	17	489	618	767	24

Omtrent ett av fem gjestedøgn om høsten kan tilskrives svenske besøkende.

Tyskerne har i gjennomsnitt lengre oppholdstid i landet enn svenskene (6,5 døgn sammenlignet med 3,1 døgn). Derfor har tyskerne relativt større andel av gjestedøgnene enn av ankomstene om høsten. Danmark, Storbritannia og Polen utgjør også markeder av betydning om høsten målt i antall gjestedøgn.

Transportøkonomisk institutt (TØI) Stiftelsen Norsk senter for samferdselsforskning

TØI er et anvendt forskningsinstitutt, som mottar basisbevilgning fra Norges forskningsråd og gjennomfører forsknings- og utredningsoppdrag for næringsliv og offentlige etater. TØI ble opprettet i 1964 og er organisert som uavhengig stiftelse.

TØI utvikler og formidler kunnskap om samferdsel med vitenskapelig kvalitet og praktisk anvendelse. Instituttet har et tverrfaglig miljø med rundt 70 høyt spesialiserte forskere.

Instituttet utgir tidsskriftet Samferdsel med 10 nummer i året og driver også forskningsformidling gjennom TØI-rapporter, artikler i vitenskapelige tidsskrifter, samt innlegg og intervjuer i media. TØI-rapportene er gratis tilgjengelige på instituttets hjemmeside www.toi.no.

TØI er partner i CIENS Forskningscenter for miljø og samfunn, lokalisert i Forskningsparken nær Universitetet i Oslo (se www.ciens.no). Instituttet deltar aktivt i internasjonalt forsknings-samarbeid, med særlig vekt på EUs rammeprogrammer.

TØI dekker alle transportmidler og temaområder innen samferdsel, inkludert trafiksikkerhet, kollektivtransport, klima og miljø, reiseliv, reisevaner og reiseetterspørsel, arealplanlegging, offentlige beslutningsprosesser, næringslivets transport og generell transportøkonomi.

Transportøkonomisk institutt krever opphavsrett til egne arbeider og legger vekt på å opptre uavhengig av oppdragsgiverne i alle faglige analyser og vurderinger.

Besøks- og postadresse:

Transportøkonomisk institutt
Gautstadalléen 21
NO-0349 Oslo

22 57 38 00
toi@toi.no
www.toi.no